

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, ősz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A nyári ruhák diszítésére jelenleg fölötté kedvelt a zöld szín, ezen kívül van még egy új színezete a gránát-pirosnak, mely különösen tetszik, annyira, hogy selyem- és gaze-ruhákat is látni e színben. Leginkább feltűnt nekünk egy ilyen új gránátpiros poult de soie-ruha, mely az arczbőrt igen előnyösen kiemeli. A szoknya igen eredetileg volt készítve, tudillik minden varráson alul mintegy 30 centimetryni magasságban nyitott vala, a nyitott szélek fogasak, fekete jettel befoglalva és gyöngyhamvas atlaszra varrva; fön a nyílás végén fekete gyöngy- és gránátpiros selyemrojtok függtek. A derék kis fogas lebbentyükkel volt ellátva, hasonlón diszítve, mint a szoknya aljának fogai, szintén hamvas atlaszra varrva, minden fog hegyéről egy gyöngyrojt csüggött. A váll és az ujjak varrása, úgy mint a derék elül végig szintén fogasak és hamvas atlaszra alkalmazvák. Keskeny hamvas atlasz alsó-ujjak fölött lefüggő, egészen nyitott bő gránátpiros ujjak voltak.

Ha az idő kevező, azonnal elötűnnek a mindig szép és a divatos könnyű szőr- és gyapju-kelmékkal versenyző fehér mullruhák; tagadhatlan tény az, hogy egy ily fellegyszerű fehér öltözék az elegancia legszigorubb igényeinek is megfelel, mert tökéletes frisnek kell lennie, hófehérsége az alsószoknya, zsebkendő, keztyű, lábbeli, napernyő, kalap megfelelő üde, tiszta szeplőt-

lenségét követeli, s ha mindez kellően öszhangzik, akkor ily öltözék egyszerű, üde elegantiája minden egyebet felülmuland.

Nagyon hamar terjedő divattá váltak a kisebbszerű fehér foulard-paletok, fekete himzéssel; ezeket minden ruhához lehet viselni, melyeknek nincs hozzávaló paletotjok. Ezen csinos felöltők valóban sok előnnyel birnak; először fölötté könnyű a nyári hőségben, — mely azonban, a mint látszik, az idén nem igen leend alkalmatlan, — a mellett elegáns és izletes kinézésűek s ép oly könnyen moshatók, mintha moussellinből lennének, fölötté, hogy a himzésre használt fekete selyem azelőtt oly vízzel forráztatott le, melyben egy borsónyi timsót felolvasztottunk. Leginkább feketével látjuk diszítve, legyen az himzés, csipke, vagy selyem-szegélyezés; azonban színes diszítéssel is viselik, mely a ruha színével öszhangzó.

Fölötté kedveltek e nyáron — tán az annyira változó szeszélyes idő miatt — a fekete selyemruhák, melyek mindig elegánsak, s minthogy színes passpoil- vagy hengerszerűleg összehajtott selyemmel diszitetnek, elvesztik egyhangu komorságukat. A diszítésre legkedveltebb az élénk narancsárga, melynek pompás hatása — izletes keskeny vonalokból állván — leginkább feltűnik.

Ezen ruhákhoz oly színű jupont lehet használni, a milyen annak diszítése, foulardból, vagy egyéb könnyű selyemből; azonban ez nem okvetlen szükséges, mert most mind-

inkább kezd szokásba jönni a ruhának azon, kétségkívül legcélszerűbb és legilledelemesebb hossza, mely a láb hegyét szabadon hagyja, s e szerint nem okvetlen szükséges a dupla szoknya.

A színes alsó-szoknyáknak kissé hamar huzzák meg a halálharangot, s annyit mondhatunk kedves olvasónőinknek, hogy az őszi idény beálltával ismét elfoglalják régi, s elég fontos helyüket öltözékeinkben. A legélénkebb színekkel, gyönggyel, bársonnyal diszitett jupon-széleket láthatni már most is a divatárusoknál. Hölgyeink ügyes kezeinek nagy tér nyílik, ha ezen juponok készítésével foglalkozni akarnak; egy fölötté csinosat itt fölemlitek, melyet könnyen lehet a leírás szerint is utánózni. Az alap piros kasmir, mintegy 30 centimeter széles, alul és felül háromujjni széles bársonyszalaggal befoglalva, mely szélén ismét egy sor fekete gyönggyel van szegélyezve. A két bársonyszalag közt levő piros térre tetszés szerint sűrűbben vagy ritkábban vannak alkalmazva fekete bársonyból kivágott csillagok vagy háromszögek; ezeket egypár öltéssel erősítjük rá, s aztán opál-gyönggyel körülfogaljuk, vagy kék selyemmel, boszorkány- vagy kereszt-öltéssel köröskörül levarrjuk. A szoknya felső része lehet valami csikos, olcsó szörkelméből.

Ismételve figyelmeztetjük t. olvasónőinket arra, hogy az alsó-szoknyák, melyek a redőtlen, vagy ha nem is egészen ilyen ruhák alá használtatnak, okvetlenül ékbe szabottak, vagy legalább széles, kerek gallér-övvel ellátva legyenek, mert különösen könnyű ruhák alatt fölötté rosszul állnak a redős alsó-szoknyák, főleg miután a divat hatalmas szava az elegancia főfeltétele gyanánt hirdeté, hogy a hölgyek a csipő táján minél vékonyabbak legyenek; — mennyire egyezik meg azonban e törvény az aesthetika törvényeivel és a classicus női szépség fogalmával, azt nem akarjuk itt fejtegetni.

K. BENICZKY IRMA.

A divatkép leírása.

Séta-öltönyök: A kék foulard blouse és jupon (szoknya) nincsenek diszitve, a felső rövid ruha és a paletot, écre-szinű alpacaból, ellenben rézutas kék foulard csikokkal diszítvék, melyek oldalt gyöngysujtással és csipkével láttatnak el. Ezen diszitmény minden varráson ismételtetik, s a paletot és ruha alsó, fogas szélén kétszeres sze-

gést képez. Flórenczi szalmakalap à la matelot (matróz) kék szalaggal diszitve, egészíti ki az öltözéket.

A másik öltözéken a jupont, felső ruhát és paletot ugyanazon jaspée gyapjuszövetből látjuk, a varrásokon és alsó szélén piros selyemmel befoglalva. Keskeny fekete zsinórzatból utánzott gomblyukak, melyekbe gombok vannak alkalmazva, úgy tüntetik elő e diszítést, mintha valóban gombolva lenne. A l'empire kalap fehér krepből, jettel és virágkoszorúval diszitve, összhangzásban áll az egész nyáriás öltözékkel.

A len.

Russ Károlytól.

A len, melyet már eldödeink évszázadok óta egyenlő szeretettel és szorgalommal ápoltak és tenyésztettek, nem csak „*A hajadonok kedves növénye*,” mint a költő nevezi, de bizonyára a legfontosabb hasznos növények egyike, s különös barátja szorgalmas gazdasszonyainknak. Ezért különös figyelemmel leszünk iránta, s körülményesen foglalkozandunk vele.

Miután a gyapju mosása, fonása és szövése már az ősrégi korban ismeretes vala, egy lydiai leány — neve Arachne vala — felfödözé, hogy egy csekély, vézna növény felső kérge alatt kitünő erős szövetek rejlenek, melyek határtalan hasznára válandnak az emberiségnek. A hitrege szerint ezáltal feléledt Minerva istennőben a féltékenység, mert neki tulajdonított a szövés mesterségének feltalálása, s a gyapju-szövetek is neki valának szentelve. Mélyen megsértve büszkeségében, versenyre hitta fel Minerva a lydiai leányt a szövésben. A szegény leány legyőzetett s jutalmul a szolgálatért, melyet az emberiségnek tett, a boszut szomjazó istennő őt pókká változtatta. De késő volt, a felfödözés megtörtént s az emberek felhasználták azt egész terjedelmében.

A len jól megdolgozott, tápláló, porhanyós földet szeret, napos, s a mennyire lehet, az éjszaki szelektől ment helyen; vetésének ideje az égaljtól függ, — hidegebb országokban június közepén vetik, különben májusban. Ha lehet, buzaföldek közt kell számára helyet hagyni, ott legjobban tenyész, mert a magas vetések megóvják a nap hevétől (árnyat vetve rá) és a hideg szelektől.

A lenmagot gyakorlott kéznek kell vetnie, hogy egyenlően legyen szórva, — sem rit-

kán, sem sűrűn. Aztán boronálni kell, hogy a mag be legyen takarva. Jó meleg időben már harmadnapra zöld lesz a vetés, a fölötté gyöngéd plánták kibujnak a földből, szerényen csüggesztik le fejeiket, s most nem sokára mutatkoznak ellenségei is, különféle gyom alakjában; ne késünk a gyomlálással, melynek azonban vigyázattal kell történnie, hogy a gyöngéd plántákat agyon ne gázolják s ki ne szaggassák a gyommal együtt.

Egy virító lentábla valóban gyönyörű látvány, s önkénytelenül állítja meg a mellette elsietőt. A karcsu szár merészen emelkedik magasra, csak kevés apró levelekkel diszítve, büszkén hordja fején kék koronáját. S minthogy valamennyi plánta egyenlő nagyságú, az egész föld úgy néz ki, mintha azurkék szőnyeg lenne kiterítve, mely gyöngéd színére nézve az éghez hasonló; olyan mint egy csendes tiszta tó, melynek vizében az ég azurja tükröződik. Hanem pompájának ideje nem tart soká, 7—8 nap múlva elhervadnak és lehullnak a kék szirmok, s most az egész ismét egyszínű zöld, mely nem sokára sárga színezetet kap, a magház kiemelkedik a környező levelek közül, az alsó levelek és a száruk sárgulnak; ekkor érett a len, s nyeshi kell.

A mit a természet tehetett a plántával, az eddig megtörtént; a többi az emberek dolga. A nyesséssel sietni kell, mert ha a len egyszer érett, igen hamar felpattannak magházai és a mag kihull. Ezután leszaggatják a len fejeit, mi végre vasszegekből álló fésűn huzzák keresztül. A leszaggatott magot a napon kell megszáritani s aztán úgy, mint a többi magvakat, hüvelyétől megszabadítani és a pelyvától megtisztítani.

Ha most már a fejetlen szarát jól megnezzük, szemünkbe tűnik, hogy három részből áll, kívül a zöld hártya, belül fás töve és e kettő közt a szívós sík-héj. — Ennek megnyerése a most következő munkák célja; a külhártya eltávolíttatik, a töve összezuzatik, hogy szintén eltávolíttassék.

Ezt a legegyszerűbb szerek által lehet elérni, minden mesterséges készlet nélkül; a napfény, víz és idő segélyével a lent most pörkölni kell, vagy áztatni. E célra legjobb a folyóvíz, hol a lent 5—6 napra beáztatják és aztán vékonyan kiterítve, 2—3 hétig a napon és harmaton „pörkölni” hagyják. Néhol csak úgy bánnak vele mint a kenderrel, — beáztatják és ha eléggé ázott, meg-

száritják. Fölötté fontos az, hogy a len keletleg legyen megpörköltve, mert különben nem lesz tiszta és nem lesz puha, finom.

Ha a len tökéletesen száraz, előbb erősen verik kövön fakalapáccsal, vagy sukka, és először egyszerű, aztán dupla tilón megtörik, s munka közben jól kirázzák, hogy tiszta legyen a pozdorjától. Ha a pozdorja nehezen válik el a száltól, jele, hogy a len nincs keleten pörköltve.

Ezután a héhelyre kerül, és pedig nem egyre, de háromra; a goromba, — közép és finom héhelyre; a mi most fönmarad, az a len java, a legfinomabb és leghosszabb szálu. A héhelyen maradt gyengébb és rövid szálakat csepünek nevezik, mely szintén háromféle.

Mennyire örvend a gondos gazdasszony, ha munkájával már annyira ment! Midőn a szép selyemszerű, ezüstsínű lenesomók előtte fekszenek, s ügyes kezei szépen tarajos fonadékba rendezik. Így marad most már, míg a hosszú téli esték beállnak, és most következik a lenmunkának költői része.

Az ó, úgy mint az újabb kor költői és bölcsői, ha a csendes házias működés boldogságát akarták leírni, a fonás-, szövés- és mosástól kölesönözték képeiket. Salamon is mondá már: „Ki erényes növel áldatott meg, azt nagyobbra becsülje a legdrágább gyöngynél és aranynál. Ő tud bánni a gyapjuval és lennel s nem restelli kezeit mozgatni a házi munkánál. A rokka mellé ül s kezei gyorsan pergetik az orsót.”

Fejedelemnők, királynők ültek a szövés-zék mellett, mint az őstörténelem mondja.

Penelope, az annyi bajon és veszélyen keresztülment Odyszeusz derék neje, magánosan ült szobáiban, nagyszerű szövetén dolgozva. Sőt a mosással is foglalkoztak a királyleányok, a mint Homér oly szépen elbeszéli Nauzikaáról, a phäakoni király leányáról.

A középkorban a gazdag várurnő is ott ült viruló leányaival a rokka mellett, a hosszú téli estéken vigan pergetve az orsót azon meggyőződéssel, hogy a szorgalmas leánynak mindig akad párja.

Ha a fonál kész, és szépen motringra van gombolitva, akkor egyszer kifözzük bikkfa-hamuval, és átadjuk a takácsnak; midőn az is elvégezte munkáját, megint a nők kezei közé kerül a vászon a fehérítőre, hol

ismét a nap és a levegő, valamint a víz segélyét veszi igénybe.

A zöld pázsiton, a tavasz virágai közt kiterítve, az öntöző viz-sugaraitól átázva, — ott tűnik el a sötétség utolsó nyoma a szövetről. Fehéren, mint a leesett hó, virit a vászon a fehéritőn, és a fonónó büszkén lépdel a hosszú végek közt.

Hogy a lenszálak mindennemű feldolgozásra alkalmasak legyenek, lengyapotot készítenek belőle. A fön leirt módon nem lehet a lenszálakat tökéletesen minden fa- és növényenyvtől megtisztítani. Ezt csak vegyésziszerek által lehet elérni, tudnillik a már fonásra kész lent töményített szóda-olvadékkal megítatják, és azt ritkított kénsavval leöntik. A kénsav káros hatását az által semmisítik meg, hogy a lent magnéziával hintik be; ezután verik és arravaló géppel, mely a gyapju-gyarátohoz hasonló, összezaggatják, és így tisztítják meg a gyöngéd, puha és engedékeny lengyapotot, mely igen hasonló a valódi gyapothoz, de azt szilárd-ságra nézve felülmulja. Ezen eljárás Clausen találmánya, ki az Angliában e végre kitűzött 20,000 font sterlingből — 200,000 ft. — álló jutalomdíjt elnyerte; különben e találmány rendkívüli nagy jelentőséggel bír az iparra nézve.

Ha még egy tekintetet vetünk e szerény növényre, meggyőződünk, hogy minden részét lehet használni. Magvából szép olajat sajtolnak, melyet mindenféle étkekhez, úgy mint a gyógyászatban is használnak. A lenmagliszt tejjel vagy vízzel felforralva és gyaladásba átment daganatra téve, enyhítő balzsamként hat. A kereskedésben is többféle-kép fordul elő a lenmagolaj.

Most már, legalább a városokban, egészen kiment a szokásból a fonás, — de falun, midőn a hosszú téli esték beállnak, ott találjuk a fonóban a fiatal leányokat, hallgatva az öreg anyóka regéit. A nyalka legények is szívesen látott vendégek ott, s nem is maradnak el annak idejében.

Mivelt köreinkben egészen másként van; innen rég eltűnt már a rokka és vele együtt — sok jó. A divat más foglalkozásokat hozott a hölgyeknek, s mindezen ujakkal egy gonosz vendég is megjelent társas köreinkben: az unalom.

Annyi bizonyos, hogy most nem is fizeti ki magát, ha a nők maguk fonják a lent, miután a legszebb szöveteket oly olcsón le-

het kapni; de azért mégis fölötte szép, házias kép a leány rokkája mellett, — s tán nem egy férj gondolja — csak úgy titokban — lelke mélyében: bár inkább a rokka mellett, orsóval kezében látná nejét, mint a — de ne áruljuk el titkos gondolatát!

Ez hát a len rendeltetése! Mit csinálhat a szorgalom és kitartás valamely anyagból! A len, melyet tavaly Boldogasszony napján elvetettünk, jövő nyáron, midőn a buzavirág nyilik, már mint hófehér vászon fekszik a szekrényben.

S így kísér el minket a len a bölcsőtől egész a sirig. A lepel, melybe az ujonszülöt-tet burkolják, és az, melylyel a ravatalon letakarnak, — egy anyagból való.

Házi gyógyszerek.

Fölötte fontos és szükséges, hogy a nők némi gyógytani ismerettel birjanak, különösen faluhelyen, hol gyakran sem orvos, sem gyógytár nincs, — ezen ismereteknek nagyon jól vehetjük hasznát, különösen külső sérelmeknél és sebeknél.

De mielőtt a gyógyszerek készítésével foglalkoznánk, szóljunk előbb a sebek és daganatok minőségéről, mert csak úgy alkalmazhatjuk a szükséges gyógyirt vagy tapaszt, ha a gyógykezelendő baj természetét felismeri tudjuk. Már fölötte sok baj támadt azon tudatlanságból, melynek folytán valami sebet fonáku gyógyítottak; olyankor jobb, ha a természetre bízzák.

Először szólunk tehát a fris sebekről; ugymint: vágás, szurás, égetés és zuzás; a törést nem is említjük, mert ennek gyógyításához és helyreigazításához okvetlen orvosi segély szükséges.

A vágás legkevésbé veszélyes, bármilyen mély legyen is, ha az inak, idegek és üterek nincsenek elvágva; az első két esetben többnyire összehúzódik az illető tag, s többnyire hasznavehetetlenné lesz; a harmadik esetben, ha gyorsan nem jön segély, elvérzik az illető.

A vágás egészséges vérü embereknél csekélységnek tekinthető, ha csak a hust érte; ily esetben csak rögtön össze kell szoritani és erősen bekötni, hogy szét ne váljék, aztán gyenge arnikás vízzel gyakran meglocsolni; ha a vér és a nedvek egészségesek, 48 óra alatt összeforr a seb. Ellenben sűrű, lomha vérü, romlott nedvü egyéneknél rendszeren

minden sérülés genyedésbe megy át. Ily esetben már néhány óra múlva kezdődik a gyulladás, és 48 óra után már meggyült és genyedésbe ment át. Ekkor már bajosabb a gyógyítás. Födolog tehát, hogy saját, úgy mint annak természetét és testalkatát ismerjük, kit gyógykezelnünk akarunk.

Födolog, hogy oly egyénnél, kinek tén minden seb genyedésbe megy át, a gyulladásnak elejét vegyük; ezt leginkább jeges borogatások által érjük el; ha jeget nem kaphatunk, akkor a hideg friss vizet kell használnunk, de a borogatásra használandó ruhát *nagyon erősen* kell kinyomni, ne legyen vizes, hanem hideg, és fölötte gyakran kell azt változtatni; a vízbe tehetünk néhány csep arnikát (ennek soha sem kellene egy háznál sem hiányzania); ha jegünk van, akkor azt apróra törjük, kössük hólyagba, tegyük a sebre vékony, ócska, arnikás vízbe mártott és erősen kicsavart ruhát, s tegyük rá a hólyagot, mely rajta marad, míg a jég elolvadt, aztán mást teszünk bele. Ezt addig folytatjuk, míg a seb hegedni kezd, mi rendszeren 48 óra után történik; akkor aztán nem kell oly gyakran változtatni a borogatást.

A szurás már sokkal veszélyesebb a vágásnál, különösen ha az, a mivel a szurás történt, nem hegyes, hanem inkább tompa, mert akkor zuzással van összekötve; a szétvágott hus, a rostanyag, sokkal könnyebben forrhat össze, mint a zuzott, s így a zuzás a legveszélyesebb seb. Hanem itt is minden a sérült egyén egészségi állapotától függ; az egészséges vér és nedvek azon dolgoznak, hogy az ejtett sebet mielőbb begyógyítsák, — ellenben a beteg, romlott nedvű és vérű test nem bírván oly visszapótló (reproduktív) erővel, hamar rothadásba, vagy genyedésbe megy át.

A szurást is úgy kell gyógykezelnünk mint a vágást: hideg borogatás- és arnikás vízzel, egy meszely vízbe 16 csepp arnikát téve. Ez azonban sokkal hamarabb meggyülük, mint a vágás.

A zuzás azért legveszélyesebb, mert a finom gyöngéd edények, és a rostanyag összezuzatnak, és az ily seb a legtöbb esetben meggyülük.

A sebek gyógykezelésénél a födolgok egyike a legnagyobb tisztaság; a friss sebeknél, minthogy hideg borogatások alkalmaztatnak, gondoskodva van róla, hogy a seb

tisztán maradjon. Az elavult sebek e tekintetben a legnagyobb figyelmet igénylik.

Mielőtt valamely seb gyógyításához fogunk, azt kell tudnunk, mi okozta azt?

Mert azon sebek, melyek külső sérülés következtében támadnak, egészen különböző gyógykezelést igényelnek, mint azok, melyek valami belső baj, romlott nedvek következtében, külső sérülés nélkül támadnak.

Az elsőbekenél azon kell lennünk, hogy a természetet azoknak begyógyításában, — az utóbbiaknál, hogy a fölös, romlott nedvek eltávolításában elősegítsük.

Még egy neme van a sebeknek, melyek valami idegen tárgy, faszálka, üveg, tü, vagy szög beszúrása, és a testben maradása által okoztattak. Ily esetben mindenekelőtt a testben lévő idegen tárgyat kell eltávolítani, de minthogy ez már oly műtét, mely gyakorlott kezet és műszereket kíván, sokkal tanácsosabb, ha sebészre bizzuk; de ha épen a körülmények úgy hozzák magukkal, hogy nem lehet az orvosi segély után várni, akkor lássunk hozzá. Először vizsgáljuk meg óvatosan, mi legyen azon idegentárgy? E végre lehet lanczette hiányában hosszú, nem fölötte hegyes tűt használni; ha a seb széles, akkor gyöngéden és óvatosan nyomjuk meg egyik szélén, hogy szétnyíljen, ha az idegen tárgyat megpillantottuk, azt gyorsan ki kell venni; e végre a sebet balkézrel kell szétnyitni, jobb kezünkben tartjuk készen a kis fogót, s ragadjuk meg erősen az idegen testet, és huzzuk ki; ennek gyorsan de óvatosan kell történnie, ne rántsuk ki hirtelen, kezünk ne reszkessen, mert ez fájdalmat okoz az a nélkül is szenvedőnek. De ha olyan kis fogónk nincs, mit csinálunk akkor? — Akkor előveszszük legkisebb ollónkat, hegyeit és élet kissé megtapasztjuk viaszszal, s így szoritjuk meg vele a kihuzandó tárgyat.

Egyszerű faszálkát tüvel is kivehetünk, de arra kell vigyázni, hogy ne szurjunk a husba; — ha a szálka nagyon mélyen bement, és a vége nem látszik ki, s még hozzá korhadt, törékeny fából való, akkor tanácsosabb, ha a bőrt, sőt a húst is, mely fölötte van, a szálka hosszában, éles késsel felvágjuk, ezáltal a szálka szabadon fekszik, és könnyen kivehetjük, a vágás is sokkal előbb gyógyul meg, mintha az egész környéket összevissza szurkáljuk, hasogatjuk a tüvel, vagy ha a szálka benn marad. Miután az idegen tárgy kivétetett, a sebet ki kell mosni arnikás

vizben, és egyszerűn bekötni, s gyakran meglocsolni, hogy a ruha hozzá ne száradjon.

Ha a seb, melyet gyógykezelnünk akarunk, külső sérülés következtében támadt, s elhanyagolás miatt gyuladásba ment át, elavult, és gyülök: legelőször meg kell azt fürösztetni langyos vízben, melyben egy maroknyi mályvalevelet felforraltunk; azután óvatosan, finom ruhával le kell mosni és megtörölgetni. Ezt csak úgy tehetjük fájdalom nélkül, ha puha ruhát terítünk rá és kétfelől kissé lehuzzuk s így gyöngéden rányomjuk. Ez megtörténvén, megvizsgálhatjuk, mi állapotban van? ha szélei emelkedettek, eleven pirosak, akkor gyorsan és könnyen fog begyógyulni, ha következő irt rakunk rá:

2 lat sárga viaszt, fél lat colophoniumot (hegedü-gyantát), 4 lat nagyon tisztára kimossott írósvajat, egy kávéskanálnyi velenzei terpentint, s néhány csepp lenmagolajat fel kell olvasztani lassu tűzön, cserépedényben folytonos keverés mellett, — forrnia nem szabad; — ha egészen felolvadt, töltsük tégelybe, s ha meghült, kenjük vászonruhára nagyon vékonyan, s tegyük a sebre, — reggel-este tisztát, — legfeljebb 14 nap mulva tökéletesen begyógyul a seb. Minden másodnap meg kell fürösztetni mályva- és chinahéj-forrallékban; ez utóbbi szer hiányában a füzfa belső héját is lehet használni.

Ha pedig a seb fölötté genyedéssé, szélei kékes-vörösek, s nem emelkednek a seb körül, hanem inkább beesettek, akkor gyógyulása több időbe fog kerülni. Ezen esetben a fennleirt gyógyirt következőkép készítjük: 2 lat sárgaviasz, egy lat finom fehér szurok, 1 lat kámfor, 2 lat írósvaj, egy evőkanállal lenmagolaj; ezeket mindössze fel kell olvasztani, ugy, mint fenn leirtuk.

Mindennap kétszer kell az ily sebet megfürösztetni mályva és a cserfának vörös, belső héjából készített langyos fürdőben. Megjegyzendő: a cserfa ne legyen nagyon öreg, és egy pint vízbe csak annyit tegyünk belőle, a mennyit három ujjunk közé vehetünk; hagyjuk 10 perczig forrni.

K. BENICZKY IRMA.

K o n y h á s z a t.

Vagdalttal töltött kelkáposzta.

Szép kemény de nem igen nagy fejeket főzz meg sós vízben, azután tedd szitára, hogy a víz leszivárogon. Ezalatt egy font borjuhust, egy

darab szalonnát s egy, tejből áztatott zsemlyét, s a kelnek kiszedett szivecskéit vagdald össze kevés vöröshagymával, sózd meg, aztán kavard híg egy darab vaját, vedd bele a vagdaltat, adj bele két egész tojást s kettőnek sárgáját, ha még nem elegendő sós, sózd meg s borsold meg, s vigyázz, hogy a töltetek fölötté híg ne legyen.

Azután szedd széjjel a kel leveleit, s töltsd meg a vagdalttal, de vigyázz, hogy azok le ne szakadjanak, aztán igazítsd össze szépen fejformára, végre sóval és kevés liszttel hintsd meg.

Most rakd be szépen egy casserolba, melynek fenekét kövér szalonnaszalattal betakartad, és lassu tűzön két óra hosszat párold; időről időre, hogy oda ne égjen, levest öntesz hozzá, de csak keveset. Kitálván, rakd meg kirántott borjúlakkal.

Franczia laska.

Másfél font liszthez végy 4 lat írósvajat s a nyújtófaival törd jól össze, sózd meg, csináld halomra, közepén gödörrel, ebbe tégy négy tojást egy kanál jó tejfellel és kevés fehér borral, gyurd össze jól; ha kinyújtottad, vágd laskára és főzd ki édes tejben s hadd meghűlni.

Ezután dörszölj hat lat írósvajat híg, verj bele négy tojást, kavard össze jól, tedd bele a laskát, s 6 lat czukrot kevés vaniliával. Kenj ki egy formát írósvajjal, ebbe tedd a laskát és süsd meg.

A különféle likőr-készítésről.

Tán hihetetlennek tünik fel tisztelt olvasónk előtt, ha azt mondjuk, hogy otthon, sajátkezüleg sokkal jobb likőrt készíthetnek, mint az, melyet drága pénzen a kereskedőtől vesznek, s nem csak hogy jobb ízű is lehet, de arról is meg vannak aztán győződve, hogy azon ital, melyet kedves vendégeik elé tesznek, nem hamisított s az egészségnek ártalmas anyagokkal nincs vegyítve.

A likőr készítéséhez szükséges: néhány nagyobb-kisebb böszáju üveg, két üveg tölcser, közönséges fehér itatópapír, ebből áll az egész készlet. Az anyagok pedig a következők: finomított szesz (rectifcált spiritusz), jó érett, tökéletes gyümölcs, édes tej, czukor és faszénpor.

Vajjon minő ital lehet az ily anyagokból készült likőr? — Így kérdi tán kedves olvasónk egyike vagy másika; csak türelem, szép hölgyeim, azonnal megmagyarázom, hogy lesz ezen ellenkező anyagokból édes, jóízű, kellemes ital.

A gyümölcsöt, melyből likőrt készíteni szándékozunk, legyen az cseresznye, meggy, szamócza, málna, ananász, narancs, öszibarack, szilva, szépen ki kell válogatni, hogy

semmi romlott, rothadó ne legyen közte, aztán teli kell rakni vele egy — például pintes — bőszerű üveget; itt most természetesen csak a csontmagvas gyümölcsről van szó, — tehát telerakjuk az üveget meggyel, cseresznyével, vagy szilvával, és aztán annyi finomított spirituszt töltünk rá, a mennyi bele fér; jól bedugaszoljuk, beszurkoljuk és a napra teszszük; 48 óráig hagyjuk ott, aztán állítsuk félre és hagyjuk 14 napig békével.

14 nap múlva forralunk egy pint tiszta édes tejet, s midőn forr, bele facsarjuk egy nagy citromnak levét; midőn még egy forrást tesz, vegyük le a tüzről s hagyjuk állni, míg a turó egészen elvált a savótól, azután szűrjük sűrű szitán át, és hagyjuk jól lecsepegni a savót; most az említett bőszerű üvegek egyikébe töltjük, és 4 főzőkanálnyi finomra tört tiszta faszénport teszünk bele, jól összerrázzuk és úgy hagyjuk állni 24 óráig; aztán tegyük az üveg tölcsért egy másik tiszta üvegre, borítsuk be belül közönséges szűrő-papírral (filtrir-papir) és töltsük teli a faszénnel kevert savóval, de óvatosan, nehogy a papir elszakadjon, sem az aljára le szállt szénport nem kell felzavarni. Midőn a rá töltött savó átsepegett, töltsük meg újra, s ezt folytassuk addig, míg az egész át van szűrve. Aztán tegyük a tölcsért ismét más tiszta üvegre, borítsuk be fehér szűrő-papírral és töltsük bele a már egyszer megszűrt savóból egy keveset; de ismételve figyelmeztetjük, arra nagyon kell vigyázni, hogy a papir meg ne szakadjon. Midőn a savót másodszer is átszűrtük a fehér papíron keresztül, ez tökéletesen tiszta, szag- és szín nélküli folyadékká válik.

Most törjünk össze — ha meggy- vagy cseresznyelikört készítünk — egy-két mároknai cseresznyét vagy meggyet nagyon tisztára sikált mozsárban, magostul, és szűrjük rá a spirituszt, mely az üvegben a cseresznyén vagy meggyen állt, és dugjuk be erősen, hanem akkor már meg kell mérni a spirituszt: ha egy itcze spiritusz van, és gyenge, nőknek való likört akarunk készíteni, egy itcze spirituszra szintannyi tisztázott savót veszünk; ha erősebbet, akkor egy itcze spirituszra egy vagy $1\frac{1}{2}$ meszely savót veszünk.

Míg a spiritusz a megtört meggyen áll, a savót felteszszük tiszta, uj lábában, melyet azonban előbb sóval és eczettel ki kell

főzni és aztán megsikálni s jól kiöblíteni, — egy itcze savóba teszünk egy font czukrot, darabokra vágva, s hagyjuk forrni, míg a czukor sűrűdni kezd; ha a czukor finom, elegendő tiszta lesz a nélkül is, ha az itt-ott felmerülő habot leszedjük, ha pedig közönséges czukrot veszünk, azt meg kell tisztítani; egy fél tojás fehérét kevés savóval jól összehabarunk, míg habbá lett, belekeverjük a forrni kezdő czukorba, s míg csak habot vet, addig hagyjuk lassan forrni, és habozzuk le a habzó-kanállal. Midőn egészen megtisztult, vegyük le a tüzről, s hagyjuk kissé meghűlni, aztán tegyük a szűrő-szitába közönséges szűrő-papírt, és töltsük bele a meggy- vagy cseresznye-spirituszt, ha lecsepegett, tegyük a tüzre, de keverjük folytonosan, s midőn már forrni készül, vegyük le, hagyjuk meghűlni, töltsük kisebbszerű szép fehér üvegekbe, dugaszoljuk be erősen, pecsételjük le és tegyük el hűs, száraz helyre.

Ha pedig málna- vagy szamóczalikört készítünk, akkor csak félig töltjük meg az üveget vele, és úgy öntjük rá a spirituszt; a szamóczának tökéletes érettnak kell lennie, valamint a málnának is. Különbén egészen úgy bánunk vele mint fenn leirtuk. Narancslikörhöz veszünk egy itcze spirituszra 4 narancsot, felszeldeljük vékonyra, a magot kiszedjük és rá öntjük a spirituszt; ananászt két itcze spirituszra veszünk egyet s nem hagyjuk, csak 8 napig benne ázni; a további eljárás egyenlő a többivel, — szilvát azonban egy hóig kell a szeszben áztatni, s midőn készíteni akarjuk, egy marék jó édes aszalt szilvát kell megtörni és azt beáztatni.

Ily módon készíthetjük továbbá az anyyira kedvelt „anisette“-likört és a köménymaglikört is. Egy itcze spirituszba áztassunk 4 lat tiszta, összetört ánizs- vagy köménymagot, hanem azt előbb meg kell mosni, minthogy rendesen sok apró göröngy van közte, aztán meg kell szárítani, és tisztán megmérni; a mának szintén 8 napig kell ázni a szeszben. Az anisette- és köménymaglikörhöz azonban egy itcze szeszre három meszely savót kell vennünk, mert annak nincs leve mint a gyümölcsnek, és így föltötte erős lenne.

A gyümölcs-likörök mind megtartják az illető gyümölcsnek zamátját és színét, de arra kell vigyáznunk, hogy az üvegek, melyekbe töltjük, nagyon tiszták és szárazak legyenek, ugymint arra is, hogy addig ne

dugaszoljuk le, míg nem egészen hideg a benlevő likőr; aztán erősen legyenek bedugaszolva és lepecsételve.

Ha a fennleirt módon pontosan és tisztán bánunk a készítésnél, akkor okvetlenül sikerül a likőr, és évekig el lehet tartani.

Finomított szeszt most már minden fűszerkereskedésben és gyógytárban lehet kapni.

A híres szyrmiai szilvóriumot is ily mó-

don készítik: egy akós hordót teli raknak szép érett szilvával, aztán megtöltik erős szilvapálinkával, bedugaszolják, és úgy hagyják állni legalább három hóig, aztán lehúzzák üvegekre és lepecsételik; magától értetődik, hogy erre csak az ugynevezett magvaváló besztercezi szilvát lehet használni. Az így elkészített szilvóriumnak különös finom zamatja és szép színe van.

K. BENICZKY IRMA.

OLVASÓ-ASZTAL.

Szépészeti levelek egy hölgyhöz.

Oeser Keresztélytől.

III.

Az „aesthetikáról.”

Ön sajnálja, hogy nem tud görögül. Az idegen szó „aesthetika,” és annak jelentősége vitte önt ezen gondolatra. A 15. és 16. században görögül és latinul olvastak a hölgyek Francia- és Olaszországban. De azért ha a nyelvet nem bírja is, ez nem gátolandja, hogy a görög szellemmel megismerkedjék. Akkor még nem voltak írók, kiket egy párhuzamba lehetne állítani a görög írókkal; akkor még nem irt Shakespeare, Göthe, — ezért közvetlenül kellett visszatérni a jóízű forrásaihoz, ha a szívet és szellemet mivelni akarták. Sőt íróink is nagyon jól tesznek, ha nem biznak fölötté saját geniuszokban, hanem ama ösmintaképektől tanácsot kérnek s nyelvöket megtanulják; de a nők, — kiknek az irodalom nem tulajdonképeni hivatásuk, kiknek nem annyira az után kell törekedniök, hogy a szépnek, jónak és igaznak terén ujat teremtsenek, mint az után, hogy annak élvezetei iránt fogékonyak legyenek, — eléggé tanulhatnak a jelenkori irodalom gazdag kincseiből. Ha ön az ókort megismerni ohajtja, erre elegendők a jól sikerült fordítások, mythologiai és régiségi tanulmányok, a nélkül, hogy a nyelvet tudná, melynek megtanulása aligha megegyeznék a szeretetreméltó nőiség hivatásbeli kötelemeivel.

De a görögökről még többször és sokat fogok írni az illető helyeken, engedje tehát, hogy a fonalat ismét felvegyem, és folytathassam ott, a hol utolsó levelemben elhagytam.

Én tehát az aesthetikát érzettannak neveztem, hanem egyszersmind megjegyeztem, hogy az „érzet“-szót magasabb értelmében, mint a szépnek érzete, kell felfognunk. A szó ezen értelemben nem csak az érzéki életet foglalja magában, de a szellemi és erkölcsi életet is, öszhangzásban az érzékiséggel; e szerint az egész teljes emberi életet.

A lélek tehetségei mind érdekeltenek a szépnek szemlélete által, hanem egyik sem jelenkezik magában külön, de valamennyi a legbensőbbben egybe van olvadva.

Ha ön, édes barátnőm, valami igazság fölött gondolkodik, ha mélyen és komolyan gondolkodik, ugy e pillanatban csupán szellemének gondolkodó lénye működik, olyankor ön szeretné a külvilág benyomásait visszautasítani, füleit, szeméit bezárni, hogy valami külső tárgy által ne zavartassék meg. Ha egy hideg őszi napon hosszabb sétáról jön vissza s honn jó meleg szobát talál, akkor a kellemnek, jól-érzésnek, érzete érintve lesz; hanem ezen érzetben nincs semmi szellemi, — ezt az állat is bírja. Vagy ha beteg barátnőjéhez megy, őt ápolandó: ámbár az érzéki ember gyarlóságában a ragálytól fél s ellenkezik a szeretetáldozattal, de az erkölcsi ember működik, hanem az érzékiség ellen. Az előadott példákban tehát működik a felismerő, vagy az érző, vagy az akaró ember, — de mindig egyoldalulag. De most hallgassa meg Beethovennek egy symphoniáját! A hallérezék kellemesen érintetik és meg van lepetve a komoly és vidám hangok szép változatai által, de az érzéki öröm apránként a kedély szellemi élvezetévé változik át, ön megfeledkezik a földnek nyomoráról és bajairól s közelebbnek érzi magát a mennyhez. A hangokat ugyan kívülről

kapja, de nem csak szenvedőleg; saját tevékenysége feléled, különféle képek tűnnek fel lelki szemei előtt, a mult napok egynemely hangulata ismét feléled, s végre föl-üdülve, megerősödve érzi egész lényét, s alkalmasnak minden jó tetre. Ez a lélek aesthetikai állapota.

IV.

Az „aesthetikai“ és a „szép.“

Ön azt kérdi tőlem, édes barátnőm, mi különbség van hát a „szép“ és az „aesthetikai“ közt?

Mindenesetre ezek különböznek egymástól, és a különbség elég fontos, hogy önt figyelmeztessen arra. Egy festmény aesthetikailag hat a szemlélőre azért, mert szép. A szó „aesthetikailag,“ jelzi azon állapotot, melybe a lélek a szép által helyeztetik; „szép,“ ez a tárgyának tulajdona; „aesthetikai,“ a lélek állapotának minősége. De mint-hogy a szép csak az ember számára létezik, azon arányban, a mennyiben a szépnek érte-ével bir, innen könnyen magyarázható, hogy e két kitélt: „aesthetikai“ és „szép,“ elcserélik. Azt mondják: „aesthetikai előadás,“ mert a szép helyett az előadott tárgy aesthetikai hatására gondolnak, épen úgy mint mikor azt mondják: „vallásos,“ vagy „erkölcsi“ iratok, ámbár az irat nem lehet sem vallásos, sem erkölcsi. Hanem azt már nem lehet mondani: Ezen embernek finom szép értelme, vagy szép érzelme van, a helyett: neki aesthetikai értelme, vagy aesthetikai érzelme van, mert itt a lélek állapotáról van szó. De igenis azt mondhatni, „a szép iránti értelme,“ mert itt a tárgyat értjük.

A szellemet azonban lehet aesthetikai állapotba helyezni valami szép tárgy nélkül is, ha tudnillik ezt szabad működése által aesthetikai szempontba hozza. Így például a vihar sötét felhőkkel fődött ég mellett nem épen valami szép. De mégis vonzatva érzi magát némely ember általa: a szellem elmerül a természet e színjátékába, nem azért, hogy tanulmányozza, de szabad tet szésből. Ez kéjérzetet ébreszt a szemlélőben, nem azért, mert érzékileg kellemesen érinti őt, hanem mert saját életerejét emelkedettnek érzi, mert a tomboló elemek szemléletében azon gondolat támad benne, hogy az emberi szellem ereje mégis sokkal magas-
tosabb a természet erejénél. Ő élvezi a külső zavarban és disharmoniában a benső nyu-

galmat és harmoniát, és ezen állapotban minden gondolatai és érzetei szép egygyé folynak össze és kiegyenlítődnek. Ha a kedély azelőtt fel volt izgatva, tán szenvedélyek által megrázkodtatva és nyugalmból kisodorva, akkor visszanyerendi nyugalma-
t épen a természet izgultsága és szenvedélyesége által; a lélek nem engedi át magát szenvedőleg a külső benyomásnak, hanem saját-
tevéleg játszik a tomboló elemmel, s épen e játék által menti meg szabadságát.

Ezen magyarázattal már is hidat építtetem barátnőmnek, melyen át bizton juthat a „szép“ fogalmának megismeréséhez.

A szép mindig — feltéve, hogy érzékeink üide egészséggel birnak — aesthetikai állapotba helyez minket; minél tökéletesb a szép tárgy, annál tökéletesb az aesthetikai állapot.

Miután már főntebb megismertük, milyen érzetet idéz elő a szép, tudnillik a test és lélek, az érzékiség és ész öszhangzását; úgy könnyen kimondhatjuk azt is, mi a szép, — tudnillik épen azon egysége a testnek és léleknek: *a szellemnek tökéletes kinyomata érzéki alakban.*

Mert ha a szépben nem lenne semmi szellemi, akkor az nem ragadhatná meg szellemi lényünket, és ha a szép nem lenne érzékileg megtestesülve, akkor nem vehet-
nők észre érző-tehetségünkkel.

Ezzel most már bezárom leveletem, s meg vagyok elégedve, hogy önnek ama világitó pontot megmutattam, mely felé egész fejlődésünk törekszik. A következő levél már hosszabb lesz, s tán kissé próbára teendi türelmét.

Heinéból.

Álmomban sirtam . . .

Álmomban sirtam, könnyezém,
Álmodtam, hogy te meghalál,
Fölebredék — és arczomon
Folyvást hullott a köny alá.

Álmomban sirtam, könnyezém,
Hogy elhagyál, azt álmodám.
Fölebredék — és még hosszan,
Keserün sirtam, oh leány!

Álmomban sirtam, könnyezém,
Hogy hü maradtál — álmodám.
Fölebredék — s még mostan is
Mindig zokogok, oh leány!

A régi dal.

Volt egyszer egy öreg király,
Szive nehéz volt s félig ősz feje,
És a szegény, öreg király
Nőül egy kedves, ifju nőt veve.

Volt egy csinos apród-fiu,
Haja szép szőke, szive könnyü volt.
Ő vitte a selyem-uszályt,
Mit az ifju királyné hordozott.

S oh ismered a régi dalt?
Oly édesen cseng, olyan keserűn!
Nekik meg kelle halniok:
Szerették egymást mértéken felül. —

Ha midőn én szemedbe nézek . . .

Ha midőn én szemedbe nézek,
Fájdalmaim mind elenyésznek;
Ha megcsókolom piros ajkad,
Virág vagyok és te a harmat.

Ha oda hajlok kebeledre,
Mesés gyönyörrel vagyok telve,
S mégis, ha szólsz, hogy: szeretsz engem,
Nem-sirnom fájón: lehetetlen. —

Szerették egymást mindaketten . . .

Szerették egymást mindaketten,
De a másíknak egy sem mondta;
Ellenséges volt minden tettük,
Elenyészni így vágytak volna.

Végre elváltak s csak álmukban
Látták még egymást el-elve; s
S bár rég meghaltak, most se tudják:
Egymást mindketten szerették-e. —

*Benedek Aladár.***Ugy-e mondtam?**

— Novella. —

Szabó Sándortól.

Ez az eset Sevillában történt. Nagyon furcsa kis történet. Az esztendő számot nem mondom meg, semmi történeti jelentőséggel nem bír. Azok neveit is átváltoztatom, a kikkel történt. Csak a történetet mondom el egész valójában.

Pár évtizeddel ezelőtt egész Spanyolországban nem volt két olyan jó barát, mint Don Almazillo de Pedro és Don Estebal de Paulo.

Együtt töltötték el gyermek éveiket s a fiatalkor ama szakában élénk barátság szövődött közöttük. A megszokás annyira elválaszthatlanná tévé őket, hogy nap nem mulhatott el a nélkül,

hogy egymás kezét meg ne szorítsák, hogy egymással ne beszéljenek.

Egyik sem volt több 32 évesnél.

Don Almazillo már nős volt. Neje legszebb nő volt egész Sevillában.

A kövérségre hajlandó don Estebál még nőtlen volt, de jegyben járt egy szép, gazdag és előkelő leánynyal.

Házaik nem messze feküdtek egymástól. A Don Estebálé barátságosan mosolygó fák és virágok között feküdt a főtéren. A Don Almazillóé egy nem messze eső mellék-utcában.

A Don Almazillóé előtt két hatalmasan zöldellő fa terjeszté ki árnyékos lombjait, mintegy homályt akarva vetni az egész házra.

Don Almazillo biztonságban érzé nejét a fák-tól csaknem egészen beárnyékolta házban. Azt gondolta, hogy ez és a bezárt kapu elegendők arra nézve, hogy nejét ne kelljen szorgosabban őrizni saját magának.

A „narancsfához“ czimzett kávéház volt a két barát összejöveteli helye hol több jó barát társaságában vidáman mulaták el az időt.

A két jó barátot senki sem látta még szomoruan. Őket tartották a megtestesült élcz- és vidámságnak.

Egy idő óta mintha Don Almazillót kicserélték volna, elkezdett komor lenni. Csak ritkán, elvéve lehetett látni az utcán, a kávéházban; akkor is komor volt és szomorú.

Az emberek nem tudták ezt megfejteni. Hová lett a régi kedv s vidámság? Ez ember oly megfejtelen rejtély lett előttük, hogy az egész város Don Almazillo kedvetlensége okának kifürkészésével foglalkozott.

A jó Don Estebál is segített a jó sevillaiaknak csodálkozni az ő barátja komorságán.

Nem tudta megfejteni ő sem!

Pedig a kis kövér Don Estebál őszinte részvéttel viseltetett a komor Don Almazillo iránt. Sajnálta a hajdan vidám kedélyű embert, kit épen előbbi vidámságáért esett nehezen komornak látni.

Baráti részvét és szánalom által indíttatva Don Estebál egy nap látogatást tón barátjánál. Szobájában találta ezt, zárt kapu és ajtók mögött.

A kis vidám Don Estebál nem tudott szót lelmi barátja megszólítására. Hebegett valamit s utoljára sirásban tört ki.

Don Almazillo felnézett erre. Felállt s megszorítá barátja kezét.

— Derék ember vagy — szólt elérzékenyülve — és jó barát! . . .

Nem szólott többet. Lehajtá fejét s halkán mormogá:

— Ugy van az, ha az embernek szép fiatal neje van.

Don Estebál ezt nem értette meg. Ő is gondolataiba volt süllyedve. Elgondolkodott azon, hogy pár nap mivé képes alakítani egy embert!

— De hát mégis barátom, — szól Don Estebál, — mi okozza rendkívüli komorságodat, me-

lyen egész Sevilla csodálkozik. Te, kit ezelőtt egész Sevilla a legvidámabb embernek ismert, most komor és magadba zárkozott vagy.

Don Almazillo felállt ülhelyéből. Sebesen ment végig a szobán. Keserű mosoly húzódott végig ajkain.

— Ugy-e? csodálkozik, — mormogá. — Oh hiszen azon nagyon sok csodálkoznivaló van, mert egy embernek örökké vidámnak kell lenni. De igaz, holnap elutazom . . .

— Elutazol? . . .

— Igen, még pedig hosszú időre. Hat óra kimegyek nőmmel ősi fészkeembe, hol eddig csak vén kastélyfelügyelőm és kertészem laktak . . .

— Abba a vén, ocsmány várba? . . .

— Igen.

— S te képes vagy barátságos lakodat idehagyni . . . Barátid, ismerőseid? . . .

— Képes, barátom, képes . . .

— Lásd, nekem is van egy ily vén ősi várfészke, de hogy én ebbe csak bele is tegyem lábamat, nincs a világon az az esemény, mely engem arra bírhatna.

Don Almazillo elmosolyodott barátja eme szavaira. Nagyon mulatságos lehetett előtte barátja állítása, hogy elnevette magát.

— Mikor is lesz menyekződ? — kérdé.

— Három hét múlva.

— Tehát fogadjunk, hogy hat hét múlva ősi fészkeben léssz.

Don Estebál belecsapott barátja nyitott markába.

— Tehát mennyibe fogadjunk?

— Kétszáz aranyba.

— Jó!

A fogadás elvágatott, s Don Estebál elbucszott barátjától. Mosolyogva ment házáig. A kétszáz aranyat már bizonyosan az övének hitte.

De most elmondom azt, hogy miért hagyja el Don Almazillo Sevillát.

Volt Sevillában egy fiatal, szép tábornok, a kinek deli természetén kívül igen szép vagyona is volt. Ennek a tábornoknak pedig igen kedves időtöltése volt a szép nőket és leányokat elbolondítani.

Hogy maradhatott volna tehát a legszebb sevillai nő ajtaja előtte zárva?

Hanem Don Almazillo mikor látta, hogy nejét Sevillában meg nem őrizheti, kivitte ősi kastélyába.

A fiatal tábornokot ez nagyon bosszantotta. Gondolt egyet, és incognito a várkastélyhoz közel eső faluba utazott.

Don Estebál menyekzője ekkor történt meg. A menyekzőre egy fiatal lengyel gróf is hivatalos volt, bizonyos gróf Voviacki.

A gróf nem volt csuf ember. Szépen tudott a nőkkel beszélni s esetlegesen nagyon szép fekete szemű voltak.

A menyekző után a gróf mindennapos vendég lön Don Estebál házában.

Most meg Don Estebál is komor kezdett lenni.

Párbajra nem merte a gróft hívni; sokkal gyávább volt. Neje hűtlensége világos volt.

Három hétre menyekzője után Don Estebálunkat ősi fészkeben találjuk.

A fogadást egészen elfelejté.

Még azon nap, hogy megérkezett, Don Almazillo is megérkezett.

A két barát megölelé egymást.

— Na látod, hogy elvesztéd a fogadást, — mondá Don Almazillo.

— Igaz, szinte feledém, — mondá Don Estebál kárvallott arczezal.

— Na látod, hogy jó menedék az ősi kastély a házibarátok elől. Az enyém ide is követett, hanem már ártalmatlan. Egy szikláról leesett a mélybe s az emberek halva huzták ki onnan.

Don Almazillo ezt nagyon egykedvűen mondta el. Aztán füttyörészni kezdett valamit a nők hűtlensége felett irt költemény áriájából.

Hogy hogyan bukott le a tábornok a mélybe, — azt örök titok fedi.

Pár hó múlva azonban Don Estebál is megszabadult házi barátjától. A gróf hazájának egy ujabban kitört szabadságharcza visszahívta. Ott halt el a dicsőség mezején, hazájáért, zászlóval kezében, melyet halála után is göröcsösen tartott kezeiben.

A két jó barát azután ismét visszatért Sevillába. Ismét visszatért előbbi vidámságuk is, mert a két veszedelmes nő-lovag örökre elhunyt!

A honvéd-gyűlés.

(F. L.) A Suhr-cirkusban sohasem volt oly tiszteletreméltó közönség, mint e hó 7-én d. u. 4 óraker. — A mint végigtekinténk a gyülekezeten, a nagy fabódé egyszerre a kegyelet és visszaemlékezés temploma lett előttünk. A lovaglókört a pesti volt honvédek s vidéki küldöttek foglalták el. Rég nem látott ismerősökkel találkozáink. Látunk ősz fejeket, melyek egykor — akkor még barnák voltak — előttünk mentek a csatákban; látunk régi fegyvertársakat, kik azóta fiatal emberekből deresedő férfiakká lettek; láttunk jó barátokat, kikkel 17 év előtt a besoroztatás megalázó sorsát viseltük ama messze kék ég alatt, melyet akkor a mi számunkra *feketévé* tettek. Ez a nagy találkozás öröm volt mindnyájunkra nézve. Hajdan rangkülönbségek választottak el egymástól, most mindnyájunknak egy diszes rangunk van, ez — *volt honvéd.*

De nemcsak mi valánk jelen. A páholyokat hölgyek és férfiak foglalták el; csak a nagyurak hiányoztak (ők nem járnak ily helyekre); a karzat tömve voltsűrűn. Lehetett mindössze 3000 ember a nemzeti zászlókkal diszitett nagy körhelyiségben.

Jól esett újra meg újra széttekintenünk. Az előnk széken *Beniczky Lajos* ült, kinek nevéhez a losonczy győzelem van fűzve, odább a tiszteletreméltó *Németh* ezredes, ki egykor Debreczenből az első érdemjelet vitte Szeben bevételéért Bemnek;

ott voltak a régi ezredek közül Zambelli, Piller, Szathmáry Mihály, Dobay, Nagy Jenő, Szabó Zsigmond stb.

Négy óra után már tömve volt minden hely. Lehetően látni a volt-honvédek közt egy vadásztiszti egyenruhát és egy vörös zsinórosatillát. Illésy S. volt-kapitány viselte, ki egykor az elfogott gr. Leiningen ezredes vitézi kiszabadításában nem kis részt vett. Valószínűleg ez atillával vissza akart emlékeztetni bennünket régi külsőnkre is.

Beniczky Lajos a pesti egylet alelnöke, lelkes beszéddel nyitá meg a gyűlést. Említé, hogy *Perczel Mór* táviratilag küldé meg üdvözlését, jelentve, hogy nem sokára maga is megérkezik. Zajos éljenzés támadt e szavakra. Azután elmondá, hogy a honvédsereg a törvényekért harczolt, mert a törvényeket mindig tisztelni kell, mint Washington katonáinak; s kijelenté, hogy e gyűlés célja az alapszabályok megállapítása.

Aztán újra elnököt választottak: Beniczky Lajost, és jegyzőket: Mikár Zs. és Pongrácz Istvánt. Majd elfogadták az előterjesztett vitatkozási szabályokat, s kevés vita után megállapodtak a határozatokban is.

Ezek a következők: az egylet célja a volt-honvédség szellemi, erkölcsi és anyagi állapotának emelése. Szükségesnek tartanak egy központi bizottmányt, de annak költségeit a vidéki küldöttek, erre megbizva nem lévén, ezuttal nem szavazhatják meg. Szükségesnek tartanak egyleti szakközlönyt is, melyre gróf Bethlen Olivér „Honvéd“-jét ajánlá; de ennek megállapítását, valamint a szervezet körüli munkát is a pesti honvéd-bizottmányra bizzák.

Ennyiből állt a lényeg. Sokan, kik többet vártak, keveslik ez eredményt; de a többség így kívánta, miután hivatása nem politikai, hanem tisztán erkölcsi sulyban áll.

Beszéd volt sok, de többnyire mind rövid. Megfogadták Patay István intését, hogy „ne dikiézőzünk hosszasan, hanem kurtán, katonásan.“ A vita leginkább a körül forgott, hogy a vi léki egyletek költhetnek-e a központi bizottmányra. Ugy látszik, nem hajlandók.

A „Honvéd“-lapra Kovács Lőrincz volt őrnagy megjegyzé, hogy ha van közlöny, mely a honvédügy érdekeit képviseli, akkor nem szükség az új lapok számát szaporítani. Ő nem akarná a „Honvéd“-nevet kitenni azon eshetőségnek, hogy még csak egy lap czimjében is megbukhassék. *Stettner* tüzesen védte a „Honvéd“-lapot, s egy kis füst is volt tüzében. Azt mondta: „e lap egyik célja lesz: kimutatni, hogy a honvédség nem volt *rablócsorda!*“ Erre zaj támadt. „De hát ki hiszi és ki mondja ezt? Rendre, tárgyhoz!“ hangzott mindenfelől. Valóban „rabló-csorda“-nak nem igen nevezték a honvédsereget még a levert sereg haragos katoná-irói sem.

Az első pontnál egy, általában beszélhetném kedvben lévő küldött (Pap Gábor) annak a tárgynak is neki-indult, hogy a gyűlés intézzen memorandumot a képviselőházhoz az országos segélyzés

végett. De neki is azt kiáltoták: „rendre!“ s az elnök kimondá: „ez nem föladatunk, tartsuk magunkat föladatunkhoz.“

Általában oly komolyság uralkodott az egész gyűlésben, mely méltó volt az eszméhez, melyet e férfiak képviseltek.

De ha határozatokban nem is, *megható jelenetekben* gazdag volt e gyűlés.

Mindjárt az első órában előlépett *Kovács Lőrincz* — egy athleta-termetű, ősz szakálu és bajszú férfi, — s azt mondá: „Zászlóaljам egykori lobogójából, melyet széthasgattunk, hogy az elenség kezébe ne kerüljön, megőrzém a nemzeti szalagot — rajta e fölirattal: „ha Isten velünk, ki ellenünk!“ — s a zászlóalj pecsétjét; átadom az egyletnek.“

Az elnök lelkesült éljenzés közt mutatá a színehagyott zászlószalagot, s az egész gyűlés fölállt, s kegyelettel nézte az emléket, melyet egykor a diadal jókedvű szellője lebegtetett, a melyet s szomorú napokban el kellett rejteni.

Patay István is jelenté, hogy hozzá is küldenek egy zászlót átadás végett. Később *Driquet Péter* (volt-őrnagy) adta át a 44-dik zászlóalj pecsétjét, *Földváry F.* a 33-dik zászlóalj szalagját, mely *Branyicskónál* diadalmasan lengett, s még valaki a 7-dik (*Pöltemberg-féle*) hadtest pecsétjét.

Elhatázzák, hogy ez emlékek hitelességét megvizsgálva, történelmi emlékirattal együtt a *nemzeti muzeumba* adják letéteményképen.

S újra egy megható jelenet következett.

Antos János (egykor derék tábornoki tiszt *Görgey* mellett) megindulva emlékezett meg anyósának, az országosan tisztelt báró *Radáké*nek egy ereklyéjéről: a 11-dik vitéz zászlóalj lobogójáról, melyet ő — leányaival együtt — készített, s melyet a dicső napok után visszavittek neki, a ki meghagyá, hogy egykor koporsójába tegyék. — *Antos* az ő nevében lelkesedés közt ajánlá föl e zászlót.

E percz egy hálás köszönet volt a nemes bárónő honleányi tetteiért. Ő lelkesen buzdítá egykor a honvédeket, segíté a bujdosókat és a foglyokat. Gazdag leányait is mind oly férfiakhoz adá, kik „derék honvédek“ voltak. Ez a czim volt előtte a legkedvesebb. Isten megjutalmazá gondolkodásmódját: boldogitva gyermekeinek boldogsága által.

De jött egy még ennél is meghatóbb jelenet.

Kovács Lőrincz felállt, s mondá: „Ha meg nem tisztelhetjük hőseink egyik leghősebbikét, tiszteljük meg özvegyét, s kiáltuk szívünkéből: *éljen Damjanics özvegye!*“

Az egész közönség felállva, riadón éljenzett, s nézett egy páholy felé, hol az özvegy gyászruhában ült és sirt.

Üdvözlését *Beniczky Lajos* folytató, mondván: „Igaz, hogy nemcsak örömet, de fájdalom is okozunk a nemes hölgynek e perczben, de szívünk érzete kész rá, hogy kijelentsük hódolatunkat neki, ki mindenütt köztiszteletet vivott ki. Sértés volna

öt dicsérni. A dicséret ő maga. Éljen a nemes özvegy s azon emlék, mely nevéhez van kötve.“

E pillanatok hálája — ép úgy, mint az öntudat — a legszebb koszorút nyújtá a legtisztelteméltóbb hűségnek. E hölgy egy példa, nagy erény példája ez ingatag világban. Ifjan maradt özvegyen, oly korban, midőn a szív részvét és vigasz után sovárogo. De az ő örök-szerelmét egy vértanu iránti hűség képezte. Ez volt gyásza és gyönyöre. Az ő nevét viselni a sirig — magasztosabb volt előtte, mint a világi boldogság. Hajlunk meg mélyen e hölgy előtt, s élvezzük a ritka percz gyönyörét, midőn a női erény nagysága a közvélemény egyhangú kiáltásában üli diadalát. Sok szem könnyezett e pillanatokban, s még az utcákon is jól esett leemelni kalapjainkat e nő előtt, ki sietett haza — sirni. Milyen újja és frissé tettük az ő régi sebet — és mégis megjutalmaztuk.

Az elnök ajánlá, hogy egyszersmind fejezzük ki jegyzőkönyvileg hálánkat mindazon tisztelt nőknek, kik segíték a bujdosókat, ápolták a foglyokat oly időkbén, midőn ez veszedelemmel járt, mert bűnnek tekinték.

„Fejezzük ki“ — kiálták mindenfelől.

A helyett tehát, hogy politikai tüntetések fordultak volna elő. áldoztunk a hála oltárán, és szívünkben nemes örömekeket érzünk, „megfizetve, a mivel rég tartozánk.“

Majd újra Kovács Lőrincz állt föl s ajánlá:

„Kivégzett tábornokaink emlékeit tiszteljük meg azzal is, hogy a jövő közgyűlést Aradon tart-suk!“ Elfogadták, s a jegyzőkönyv hitelesítésére Patayt és Vidacsot választották meg.

S felállt valaki, s beszélni kezdett, hogy emlékezzünk meg a nagy hontalanról is, ki egykor — de zaj volt, mely még nagyobb lön, midőn egy név hangzott, s utána „éljen Kossuth!“

„Maradjunk földadatunknál! — ismétlé az elnök, ki igen erélyesen s elismerésreméltó tapintattal vezeté a gyűlést. — Több tárgy nincs, s a gyűlést föloszlatom.“

Ez egész epigrammatice történt, s indultunk kifelé. Kállay Odön (ki mint egykori komáromi kormánybiztos jelenhetett meg e gyűlésen) egy székre állt és beszélt. A zajban nem lehetett hallani szavait, csak végfelkiáltását, melynek nagy visszhangja lön: „éljen Kossuth!“

Ez azonban nem a gyűlés történetéhez tartozik, mert az akkor már föl volt oszlatva.

Sok eredménye nem volt, de volt mégis egy nagy. A régi honvédek megmutatták, hogy ők hősök voltak a tettek mezején, de szájhósködni nem szeretnek. Mindig ott lennének a zászló alatt a vész idején, de czéltalan lármát ütni nem kívánnak. Továbbá sokkal többre becsülik magukat, sem-hogy párteszközül hagyják magukat fölhasználatni.

„Ezért eljöhettünk Pestre!“ — mondá kiment egy távol vidéki.

„Igen, ezért az egyért is eljöhetek!“

Sok észrevételt lehetett hallani.

„A Felsőgek adományaiért mégis csak köszö-

netet kellett volna szavazni.“ — jegyzé meg egy régi őrnagy, ki sokáig ült államfogházban.

„Megtette az országgyűlés, mely minket is képvisel,“ — mondá szomszédja. S ebben igaza volt.

És mentünk mindnyájan az Orczy-kert népünnepére, melyet a bérlő — szintén volt-honvéd — rendezett. Tele volt az néppel, zászlókkal, czime-rekkel, ábrákkal. Itt egy nagy babérkoszorú s benne a fölirat: „ez a hős jutalma.“ Más ponton egy honvéd életnagyságú képe a régi szép egyenruhában, s alul e szavak: „a honért s igazságért.“ A kioszk tetején pedig egy pompás magyar ruhás fejedelmi kép, kezében habzó sörös pohárral, a mi nagyon is dualisztikus összeállítás. Mindenütt zene, evő, ivó, sétáló csoportok tarkasága, úgy hogy ez a nap a honvéd-alapnak legalább is jövedelmezhetett ezer forintot. „Ki hitte volna 10 év előtt, hogy az osztrák zenekar fog játszani a honvédalap javára.“ Hiába, forog az idő, s mindig jó, ha jobbra fordul. — Este volt táncz, tüzi játék, vidorság. — Összejött egy-egy kis csapat, régi ismerősek, bajtársak, öten hatan, s mondák: „ime, ez egész ezredünk tisztjeiből a maradvány.“ Az egész nap csupa emlékezésből állt, édes és szomorú emlékezésből, melynek nemes tüze nem tűr salakot.

Szóval, e vasárnap feledhetlen ünnepünk volt. A szívet kielégíté, ha a merész vágyódásokat nem is. Oly története, melyről sokáig beszélének, nincs, de maradnak kedves emlékei, melyek növelni fogják bennünk azt a szent tüzet, melyet hazaszeretnek nevezünk.

A görög nők társadalmi helyzete és erkölcsi állapota.

Szikszay Gusztávtól.

II.

Spartában Lykurgus törvényei az erkölcsi-séggel és az érzelmekekkel nem törődve, a nők helyzetét nagyon természetellenessé tették és a képzelődés bűvös hatásának elenyésztetése végett félig leplezetlenül kellett a leányoknak járniok; így vettek részt a szinpadi játékokban is, mint ezt a régi írók egyhangulag bizonyítják. Bajos elképzelni, hogy Lykurgus e törvényeivel mennyiben óvta meg sokáig — mint mondani szokták — a házassági szövetséget a romlottságtól, ha tekintetbe vesszük, hogy gyakran 3–4 testvér közösen tartott egy nőt, mint Polybius görög történetíró írja. A spártai nők abban állott rendeltetése, hogy a gyors futásban, ügyes küzdésben gyakorolja magát s pirulás nélkül tegye ki közszemlére bájait, melyekhez egyedül a gyöngéd szerelemnek van joga és elfojtson magában minden érze-

tet a hazaszereteten kívül. A családi szent kötelességeket nem a polgári törvények hozták létre s az anya, ki megszaladt fiának gyávaságát, vagy a hűtlennek árulását megbünteté, dicséretet érdemelt ugyan Spartában, de a valódi erény vádolni fogja ezen mesterkélt és erőszakos tulfeszítést s kárhóztató ítéletet mond oly államszerkezet felett, mely a legszentebb kötelékek szétzaggatásával a társadalmat is a romlottság örvényébe taszítja. A spártai nők érzéketlenség által törekedtek hódítani, azonban nem tudták levetkőzni a gyarlóságot: és alig hogy a fegyelem kissé tágult, kettőzött erővel tört ki köztük a vétek és hazájok szerencsétlen sorsának nagyrészben okaivá lettek. Lykurgus törvényei magukon hordják ugyan a lángész bélyegét, mesterművei a szellemmélység- és következetességnek, de sértették az emberiség legfőbb érdekeit. Spárta függetlenségének biztosítására fölallozta a legszentebb természeti érzelmeket s az életnek minden kellemeit.

Bátran fölkiálthatunk Euripidessel: „mikép őrizhetné meg kebleben a szemérmét egy spártai hajadon, ki az anyai lakból kilépve s csak egy kurta és lengőöltözetdarabtól fedve, az ifjakkal vegyül küzdés- vagy versenyfutásba?“ mikép őrizhette volna meg a nőnem tiszta erkölceit ott, hol Periander, — Korinthus fejedelme s a görög 7 bölcsék egyike, ki az erényt öröknek s az igazi szabadságot a tiszta lelkismerettől föltételezettnek mondta — neje Melissa, az epidaurusi Prokleus leánya, tiszteletére, valamennyi korinthusi nőt fedetlenül rendelt Venus Aphrodite templomába; hol Aristophanes a legrikítóbb színekkel és a legvilágosabb kifejezésekkel hozza színpadra a hölgyek minden aprólékos gonoszságait és a leigézés legfinomabb árnyalatait; hol maga a bölcs Sokrates, személyét a művészeknek minta gyanánt állító Theodatét akkor mutatja be tanítványainak, midőn épen egy festő műhelyében szerepelt s hozzá még bölcs oktatást intéz, mikép tarthatja legtovább hálójában fogva imádóit.

A házasságra megkívántató életidő az egyes államok törvényei szerint változott. Spartában 30 esztendő volt határozva a férfi részéről, a nőéről 24. Athen régi törvénykönyve 35, Aristoteles 37, Hesiod és Plató csak 20 évet kívánt; a nőknél 18 — 26 évről van szó. Athenben ugy mint Spartában azon aljas szokás divatozott, hogy a polgárok

egymásnak átkölcsönözték nejeiket; de azt nem lehet tudni, vajjon a nő beleegyezése szükséges volt-e? Daczára ezen embertelen eljárásnak, mely alapját vetette meg a politikai meghasonlásnak, Spartában a házasságtörést bűnnek tartották s a bűnösszemévilágát vesztette el, később azonban megelégedtek a pénzbirdsággal. A házasságtörő nőt kizárták az istenitiszteletből s a büntetés a férj önkényére bízott.

A persáktól részben rablott, részben ajándékozott arannyal utat tört magának a fényűzés és romlottság, s a társadalomnak már különben is lazult erkölcei teljes hanyatlásnak indultak. A nő, jóllehet már ekkor kiemelkedett a tökéletes rabszolgai állapotból, koránsem állott még a méltóság azon fokán, melyet a kereszténység szentesített meg. A joniaiak hasznos, de jelentéktelen lénynek tekintették; az aeolok szerelmi dalainak elpuhult jelleme ugyanerről tesz bizonyosságot s a dor nőknek erkölcsi ereje igen gyakran kegyetlenség- és durvasággá fajult el.

A költészetet valamely kor vagy nemzet érzelmeinek kifejezéseül tekintve: Euripidesnél Theseus anyja, Aethra így nyilatkozik: „az okos nő semmit sem cselekszik saját ösztönéből, hanem a cselekvést a férfiaknak engedi át.“ Iphigenia Achilles életének megtartásáért áldozza föl magát s így kiált föl: „Egy férfiúnak élete sokkal becsesebb számomra nő életénél.“ E gondolat fogadtatta el Ahmet királylyal neje Aceste ajánlatát, midőn a jóslat azt mondta, hogy betegsége csak azon föltétel alatt hagy alább, ha valaki értte magát önkényt fölaldozza. Sophokles Antigonejében a szerelmet az apai jogtalan ítéletnek rendeli alá, úgy hogy a jámbor Haimon inkább kedvesét gyilkolja meg, mintsem annak megmentésére kísérletet tenne. Euripides nem rajzol érzelő, visszautasított szerelmes fiatal embert s neje könnyelműsége miatt boldogtalan férjet, mert az atheniek nevetségesnek találták volna egy oly férfiúnak jellemzését, ki kedveséért lemond a dicsőség fényes és a munka nemes pályájáról.

A családanyákat megalázta a számos rabnők és hetaerák — szeretők — tartása, kik arcukat, ajkaikat, szemöldeiket és hajukat festve, a társaskörökben szellemi műveltség által tündököltek és szépségüket az egész világgal bámultatták. Aspasia, Perik-

les királynéja, egész Athen fölött uralkodott s belekeverte az államot a samosiaknak a milesiaiakkal folytatott harczába s midőn mint erkölessrontót törvénybe idézték, maga Perikles szabadította föl ékesszólása és könyei által. Lasthenia szorgalmasan hallgatta Plato előadásait és szemei mosolyával esábitotta a tanítványok szívét, míg a mester ajkai a bölcsesség ígét hangoztatták. Phryne fiatal éveiben, Timokles szerint, kápri-szedéssel tengette életét, — melyet a görögök sós lébenszoktak megfőzni, — s miután Praxiteles, a szobrász, és Hyperides, a szónok, hirnevét megalapították, jövedelméből Theba város felépítésére ajánlkozott.

Ily körülmények közt nem csoda, ha Aristophanes a vigjátékiró, felkiált: „ugyan mi nagyot vagy jeleset tehetnének a nők, kik életüket ülésben töltik, vörösre festve, sáfránszinü köntösbe öltözve és felpiperézve?“ s ha Meliták helyett — Melita a derék atheni hadvezér Phokion neje, az általános fényezésbe merüléskor egyszerűsége által tünt ki és legszebb ékszere erénye volt — a nőiességet levetközött Xantippével találkozzunk, ki szegény férjét, Sokratest, miután jól leszidta, ráadásul egy fazék luggal önti le. Nagy riakán találjuk föl a spártai Lysander két leányát, kiknek egyvalaki fényes öltözetet küldvén ajándékba, azt el nem fogadták, mert azáltal erkölcsi jellemüket hozhatták volna gyanuba s a jutalom később az lett, hogy apjuk nagy szegénységben halván meg, leányainak jegyesei, miután kiismerték vagyoni állapotukat, elhagyták őket. A történet a miletusi Monima nevét is fönrtartotta, ki 15,000 darab aranyával együtt visszautasította Mithridates, Pontus királya, kegyét.

A gyermek kitevést némely törvényhozók megtürték, mások pedig egyenesen jónak tartották. E szerencsétlen sors többnyire a leányokat érte, mint a kiknek neveltetése a tehetetlen családokra nézve elviselhetlen tehernek látszott, s ha jóltevő emberi szívre nem találtak, nyomoruan veszték el. — Sparta mellett volt a Tajgetus-hegy ürege, hova a nem ép külsővel világra jött kisdéket beledobták s ez üreget keserü gúnynyal „letéteménynek“ nevezték. A thebaiak segíteni akartak e bajon; azon szülék, kik gyermekeiket maguk föl nem nevelhették, törvény által köteleztettek azokat a tanácsnak átadni s az állam vette át a gondosko-

dást. Ha felnöttek, szolgálatukból fedezte a reájok fordított költséget; így az állam javára eladatra, valóságos rabszolgákká lettek, a mi talán rosszabb volt még a halálnál is.

Az erkölcsi változások, melyeket Perikles és Alkibiades eszközöltek, nagy befolyással voltak az atheniekre, kik aztán példát adtak egész Görögországnak s a divatkór Athen meghódítása után Spartába is elhatott. A görög nő — mondja Apuleius — hajékét elhanyagolván, drága kövei- s biborbáronya, leggazdagabb öltözet- s legkeresettebb piperéjével sem hitt hódíthatni. Semmit sem tartott kellemesebbnek, mint midőn a napsugarak szép fürteivel játszottak, vagy midőn azokat ragyogó viszfényben tükrözték vissza. Mi szebb ezen hajhullámoknál, gyengén érintve a lágy szellő fuvalmától; a fürtök most arany folyadékba, vagy attikai és sicilliai mézbe vannak mártva, majd a galamb nyakának árnyalatához hasonlítanak, most ébenfa-szinre, majd ég- és tenger-kökre festvék. Mily érzet fogja el az embert, ha az elefántesont fésütől, vagy aranyos boglártól összetartott és arabiai fűszertől illatozó fürtök közül, mint varázstükörből tünik elő a bájos arc! Mit mondjon az ember, ha ügyes kezektől megszámlálhatlan fodorba sodorva látja, vagy ha szabadon pajzán játszissággal lengik körül az alabástrom-nyakat?“

Egy berlini szobrász műterme.

Berlin ház-sorain kívül, épen a széles fasor mellett, mely Bellevue várkastélyhoz vezet, tágas kertetől körülövezve fekszik egy egyemeletes, magasabb középrészből és két oldalszárnyból álló ház. Hogy ez nem nyárilak, nem a gazdagság fényesen berendezett mulatóhelye, mint a többi, a fasor hosszában szakadatlanul egymás után következő villák, — arról meggyőzik a szemlélőt a magas, porlepett ablakok s a gyalulatlan, időbarnította márványdarab, mely az épület szilárdan, de egyszerűen faragott nagy bejárása előtt a pázsiton fekszik.

Ez azonnal következtetnünk enged az épület rendeltetését s birtokosának munkásságát és élet-hivatását illetőleg. Erről néhány és előtt még világosabb bizonyosságot tön Vilmos királynak óriási, főszből (gypsz) készített lovagszobra, mely akkor vas-sineken a kertbe gördítettett ki, s melyen a park látogatói egy pár embert láthattak — a ló és lovag körül ráspolylyal, reszelővel stb. forgolódni. Most huzzuk meg a csengetyút, s e ház urát keressük fel annak belsejében.

A szobrászati műtermek sajátságos, fész- és márványporteli, nyirkos, s a vaskályháktól meleg

léggörébe léptünk. A mily magas és tágas a közép- és előcsarnokból nyitottunk, az mind tele van állványokkal, korongokkal, különféle nagyságu s különféle bevezetési fokufőszintákkal. Egy hatalmas ablak, a kertbe vivő ajtónál kezdődve s a fölepen mint felső világítás folytatódva, tiszta fény-árt boceát a terembe, minden tárgyat élesen világítva meg. Erős vas-sinek vannak a talajon elhelyezve, melyeken a leg-súlyosabb tárgyak is kerekék segítségével könnyen ide-oda tolhatók. Majdnem a fölepig érve, ott áll az épen most bevezetett Schinkel-szobor, mely az építészeti akadémia előtt lesz fölállítandó; lábánál, művét bíráló szemmel tekintve, látjuk a mestert, *Drake Frigyes*. Erős testalkatu férfiú, vörös gyapot dolgozóöltönyben, deresülő fején bársony-sapkával, a mintázó-kést most is kezében tartja.

Drake Frigyes — nagy tanítómesterének halála óta — a jó hírű berlini szobrászati iskolának elvitatlanul az élén áll; képessége-, ismeretei-, gazdag tapasztalásánál fogva nagyszerű, monumentális feladatok megoldására van hivatva.

Az élet és művészet oly magaslatára vezető pálya, a melyre *Drake* körülbelül két évtized alatt felküzdé magát, oly nehéz és tövises vala, a minő csak lehet egy, legszebb álmainak valósíthatásában inség és nélkülözés által gátolt derék férfiúé.

Drake, egy szegény gépész fia, Pymontban 1805-ben született. Atyja találékony eszű s mű-értő férfi volt. Azonban megfeszített munkássága által sikerült ugyan az őt környező keserű szük-séget elfelednie, de nem azt jobbra fordítani. Egy második házasság s a gyermekekbeni bő áldás, az atya kis házikójában a nagy család közös lakó- és dolgozó-szobáját igen szűkké tévék s az életmódot igen nehezíték. Az ifjuság örömeiben és élveiben, tanításban és oktatásban *Drake* soha nem részesült azon kívül, melyet az ügyes gyermek atyja oldalánál nyert, a kinek már kora gyermekségében hasznos segítője és munkatársa vala. A gyermek munkássága s némely műtani eszes találmánya mindenkiben méltó csodálkozást ébreszte. Valódi élethivatása iránt semmi kétség sem látszott fonforogni. Mint tizenöt-éves ifju Breithaup gépész műhelyébe került Kasselben, a ki eleinte az ábrán-dos, gyenge külső által megcsalva, alig akará őt tanítványai közé befogadni. Azonban tevékeny-sége, nagy szorgalma és ügyessége Drakét csak-hamar mesterének kedvenczévé tették.

A művészi alkotás iránti kedv — daczára nagy elfoglaltságának — már ekkor hatalmasan föl-ébredt lelkében. Az általa mintázott kis mell- és arcz-szobrocskák a kasseli műbarátok figyelmét magukra vonták. Ruhl udvari szobrász azt tanácslá neki, hogy menjen Berlinbe s Rauchnál a szobrászatot tanulja. Drakenek ezentul ez vala minden gondolata. A mint sok fáradság után harmincz tallérnyi összeget mondhatott magáénak, nem maradhatott tovább, — Berlinbe kelle mennie.

Egy ismerősének magával vitt kis mellszobra s a gyakorlati előiskola, melyen az ifju keresztül-

ment, jobban ajánlák őt Rauchnál, mint azt mások szószólása tehette volna. Azonban egy kemény próbát kelle az ifju Drakenak kiállnia: ki kelle mutatnia, hogy van módja Berlinben két évig művészeti tanulmányainak élni. Harmincz tallért tudván birtokában, nyugodt öntudattal mondá ki az „igen“-t. Azonban keserűen kelle tapasztalnia, hogy ily tőkének is van határa. Az embernek le-hetséges nélkülözéseket illetőleg oly találékony-nak mutatta magát, mint később művészetében. Mindazáltal e tehetsége talán megtört volna a kemény próbán, ha esetleg segítőképén közbe nem lép a gépészet, mely őt egy gépészet-kedvelővel barátságos összeköttetésbe helyezvén, a további létfontartáshoz segédkezett nyujtott. Midőn később *Rauch* kedves és nagyabecsült tanítványának e titokban tartott áldozatáról tudomást vőn, saját házában lakással látta el s most beveződött *Drake* életének küzdelem- és nélkülözésteljes szaka.

1833-ban alkotá első önálló plasztikai művét: a győzelem istennőjét, ki egy haldokló ifju hőnek diczkoszorut nyujt; oly mű, mely az öreg *Schadowot* a legélénkebb elismerésre indítá. Első önálló, óriási mérvű monumentális műve: *Möser Justus* szobra (Osnabrück részére) 1836-ben készült. Miután ennek leleplezésén jelen volt, s kitüntetéssel halmoztatott el, fölkeresé öreg atyját és szülőföldét, azután pedig Olaszországba indult tanulmányozásait folytatandó. Két év mulva vissz-
szatért s azóta állandóan Berlinben tartózkodik.

A miket itt teremtett, egész Németországban, sőt az egész művelt világban ismeretesek s érdemök szerint méltányolvák.

Itt csak nagyobb műveit mutatom be, melyek azóta műterméből kikerültek; mellszobrainak, kisebb műveinek s mindenféle mintázatainak egyenkinti elősorolásáról le kell mondanom.

Mindenekelőtt itt a király-émlék a berlini állatkertben (1849-ben bevégezve, márványból), melyben a feledhetlen III. Frigyes Vilmost lényé-nek jellemzetes egyszerűségében állítá elő; nevezetes ez emlék talapzatán ama pompás márvány-relief, melyhez hasonlót a modern szobrászat alig mutathat fel, — melyben a művész az örömeket, melyeket a szép park ifjunak öregnek egyaránt nyujt, csoportozatok- s alakzatokban a legnagyobb természetességgel, kedélylyel, játszissággal, mindenki által megérthetőleg s mindenki lelkét elbá-jolólólag domborítá ki.

Továbbá a gyönyörű márványcsoportozat a berlini palota-hidnál (Victoria megkoszoruzza a győzött), — *János Frigyes*, a jámbor hitharczos óriási alakja, melyet az ötvenes évek második felében Jena részére mintázott, — végre I. Vilmos király, mint trónörökös, kolosszális lovag-szobra bronzból, mely csak az imént készült el. — Mint különös szép és sajátos művek meg-
említendők: a zenélő és éneklő gyermekek kis alakjai, melyek a vittembergi vártemplom új bronz-ajtóit ékítik, — és a híres reliefek a berlini Beuth-émléken. Ezekhez tartoznak még III. Frigyes Vilmos szobra (Kolbergben), *Rauch* már-

ványszobra a berlini muzeum előcsarnokában, Melanchton szobra Wittenbergben, és legújabb műve: Schinkel szobra a berlini építészeti akadémia részére. Ez utóbbiak mintái még a műteremben láthatók, hol a mester friss erőben s nem lanykadó tevékenységgel működik, teremt. P. L.

Egy orosz menyekző.

Párisban közelebb ment végbe gróf Demidoff Pál követségi titkár esküvője Meschersky Mária hgnővel, az orosz czárné udvarhölgyével, — mely oly érdekes vala, hogy leírása méltó a közlésre.

A tanúk voltak gr. Demidoff részéről Morny herczegnő, ki az anya helyettesítőjeül szolgált; így nevezik ugyanis Oroszországban a hölgyet, ki a vőlegényt az oltárhoz vezeti; továbbá Demidoff Anatol hg., Galitzin hg. és Meschersky hg. A menyasszony részéről: Mária orosz nagyhgnő mint az anya helyettese, Bariatinsky tábornok, a menyasszony nagybátyja, és a leuchtenbergi herczeg.

A menyasszony nyoszolyólányai valának Eugénia leuchtenbergi hgnő, s Czernitscheff, Barateschin, Labanoff és Hamilton hgnők leányai.

A szertartásra nagyszámu s oly fényes közönség gyűlt össze, a minőt azon templom még sohasem fogadott magába.

A pompás fogatok és ezimeres hintók egészen megtölték a templomhoz vezető utcákat; az összes orosz arisztokraczia, valamint a párisi előkelő világ színe képviselve volt.

A jegyesek tanuin kívül különösen kitűntek Czernitscheff hgnő, Baretteschin hgnő, Kaissaroff k. a., vallán a Sz.-Katalin-rend gyémánt jelvényével, Labanoff hgnő, gr. Pusckin és neje, ez utóbbi igéző rózsaszín-toiletteben; gr. Woronzoff és neje, Obolenski hgnő ragyogó gránátpiros ruhában, a Sz.-Katalin-rend gyémánt jelvényével, Okunoff ur és neje, ez utóbbi szürkével díszített fehér ruhában, stb.

A mint a fényes gyülekezet az oltár körül csoportosult, megjelent az új pár, vezetettve tanuik által. Morny hgnő, a gróf anyjának képviselője, igéző jelenség volt fehér moiré-ruhájában, vallán kék szalagesokorral, melyen szintén a Sz.-Katalin-rend gyémántjai ragyogtak; előtte kis fia lépdelt, Krisztus-képet vive gazdag rámban.

A menyasszonyt Mária nagyhgnő vezeté, ki előtt szintén egy gyermek szűz Mária képét vivé.

Most az egymásmellé lépett jegyeseknek a lelkész gyertyát nyújtott, s kezében füstölővel, őket a templom közepén felállított imazsámolyhoz vezette.

A házások kötelmeiről tartott beszéd után a pápa kérdé a jegyeseket, ha elhatározott szándékuk s minden kényszerből ment akaratauk van-e házasságra lépni. Az igenlő felelet után a lelkész még azt kérdé: „Nem köti önöket valamely ígélet más személyhez?”

Miután ara és vőlegény a különféle kérdésekre válaszoltak, megkezdődött az esketési szertartás, s az imádságok bevégezése után a lelkész egy koronát vón elő s azt a vőlegény fejére téve mondá: „Az Isten szolgálja, Demidoff Pál gróf, megkoronáztatik annak jeléül, hogy az Isten szolgálójával, Meschersky Mária hgnővel egybekel, az Atyának, Fiunak, Sz.-Léleknek nevében.“ Most egy hasonló koronát tett föl a menyasszony fejére, ismételvén a főnebbi formulát. Ezután háromszor megáldá őket, minden áldásnál mondván: „Uristen, koronázd őket dicsőséggel!”

Az ének és imádság újból megkezdődött; most borral töltött serleget hoztak, melyet a lelkész megáldva, háromszor az új párnak nyújtá.

Ekkor az új házások egymásnak kezét adva, háromszor megkerülék az imazsámolyt, követve a tanúk által, kik fejeik fölött a koronákat tarták. E szertartás alatt a gyülekezet egy éneket hangoztatott; végre a lelkész levevé a fiatal férj fejéről a koronát, mondván: „Férj, legyen ön oly nagy mint Ábrahám, legyen megáldva mint Izsák, és sokasodjék mint Jákob, míg békében élve igazsággal teljesíti az Isten parancsait.“

Most a menyasszonyhoz fordulva ennek fejéről is levevé a koronát e szavakkal: „És ön, feleség, legyen oly nagy mint Sára, örvendezzen mint Rebeka, sokasodjék mint Rachel, s férjével boldogan maradjon a törvény határai közt, mert az Isten akarja így.“

Végre a pápa rájuk adva az utolsó áldást, az új pár megcsókolá az odanyújtott feszületet, s egymásnak is menyekzői csókot adtak, — mire a jelenvoltak szerencse-kívánataikat fejezve ki, a szertartás véget ért.

Színház és művészet.

✦ Molnár György budai szintársulata most a nyári színekörben tart előadásokat s a közönség mindig szépen megtölti a házat. Molnár meg is érdemli a pártolást, mert mindent elkövet, hogy változatos és ügyesen rendezett darabokkal mulattassa a színházlátogatókat. — Mint halljuk, a budai népszínház érdekében egy támogató kör alakítását tervezik.

✦ Carina k. a., mint a bécsi udvari dalszínház tagja, a „Hugenották“-ban lépett föl először, mint Valentine, a legszebb sikerrel. A bécsi lapok dicséretekkel emlékeznek meg róla, s művészi képességeit nyereleménynek nevezik a bécsi operára.

✦ Pauliné megnyerte a bécsiek tetszését, sőt mint biztos hirt halljuk, hogy a bécsi operához szerződtenni fog 10,000 ffrt fizetéssel. Mit szól ehhez a pesti közönség? — Pauli Bécsben nem igen aratott sikert kis hangjával.

✦ A nemzeti színház megnyitása napján, mint halljuk, Voggenhuber Vilma, K.-né asszony, „Hunyadi László“-ban mint Szilágyi Erzsébet fog föllépni.

✓ Térey Antónia k. a., ki hosszabb ideig Hamburgban énekelt, közelebb párszor fel fog lépni a nemzeti színházban, mint vendég. Ohatjuk hogy nemsokára azt irhassuk: mintszerződött tag.

✓ Reményi augusztus 11-től 28-áig csupamerő dalünnepeken lesz elfoglalva. Egymásután hívták meg az aradi, meiningeni, müncheni és weimari dalünnepekre. Reményi igen gazdag műsort viend magával.

✓ A zenede nagy „történeti hangversenyt“ készül rendezni a honvéd-alap javára. — Ugyancsak a zenede által egy régi magyar stýlben zongorára készítendő lassu és fris magyar nótára kitűzött két jutalmat Szuborics Manó és Palotási János (Pecsenyánszky) nyerték el.

✓ Ullmann impressario szeptember közepén ismét Pestre jó Patti Carlottával. Két nagy hangversenyt fog rendezni. Vele jönnek: Hellmesberger hegedűművész, Willmers zongoravirtuóz, Löwy Rikárd jeles kürtművész stb.

✓ Debreczenben Izsó már gipszből elkészíté Csokonai álló szobrát. Mindenki igen sikerültnek találja, s Debreczenben tökéletesen meg vannak arról győződve, hogy Széchenyi szobrát is ő készítette volna el legjobban hazai szobraink közül, a mit Pesten épen azok nem akartak belátni, kik az egész ügyre befolytak. Izsó mindenben hű gipsz-másolatot készített ismeretes „búslakodó juhászárol“ is, most a szép, művészi szobrok kedvelői 40 frtért rendelhetik meg nála a 4 lábnaál magasabb szobrot.

✓ Munkácsy Mihály, a genialis fiatal művész, Münchenből hazaérkezett. Néhány hetet fog most körünkben tölteni népéleti tanulmányai kiegészítése végett. A képzőművészeti társulat kiállításába egy gyönyörű képet hozott, Petőfi országos híru dala fölött: „Befordultam a konyhára.“

✓ Wagner Richárdnak a „Norinbergai mester-dalnokok“ címü operáját f. hó 12-én adták először elő a müncheni színházban. E műből egy mesteri részletet a pestiek is hallottak már Wagner Richárd hangversenyein.

✓ A párisi Varietés-színháznak egy vaudeville-író oly színművet készített, melyet nem a színpadon, hanem a közönség közt játszanak el. A szereplők szerteszét ülnek mindenütt s úgy beszélnek. Talányokat is adnak föl, és szabad a megfejtéssel bárkinek előállni. A megfejtők számára aztán különböző jutalmak lesznek kitűzve.

✓ Egyik berlini színpadon közelebb előadták Szigeti „Vén bakancsosát.“ Nem nagyon tetszett, s csak egy-két nemzeti vonást emelnek ki belőle. Képzeltetni, hogy rosszul játszották.

Hirharang.

* („Emlékezzünk külföldi halottjainkról“) czimmel a „Hon“-ban egy kegyeletes fölhiyást olvasunk. Célja az, hogy nemzeti adakozásból jelöljük meg azok sirjait, kik szabadságharcunk után kimenekülve, idegen földben alusz-

szak örök álmukat. — Ilyenek: Bem, ki Aleppoban fekszik, Kmety a kensalgreeni temetőben, gr. Guyon Richárd Damaskusban, Mészáros Lázár az eywoodi sirkertben. A három elsőnek hamvai fölé idegen nemzet kormánya emelt diszes emléket, az utolsó fölé egy előkelő angol hölgy. S ezek nem a mi megemlékezésünk tanujelei. Adjuk most (írja az indítványozó) kegyeletes czélra idei, majdnem két évtized óta „első termésünk“ (mert magunk rendelkezhetünk róla,) ezred, száz ezred, vagy csak milliomod részét. Az eszme testesítésére Horváth Mihályt hívja föl az indítványozó, mint ki „Magyarország függetlenségi harczának története“ címü munkájában első tett ama sirokra soha el nem hervadó koszorut. — Az indítvány oly kegyeletes, mely mindenkinél viszhangot fog ébreszteni. A kivitel módjáról pedig később lehet tanakodni. Emlékkal tartozunk e jeleseknek; de ha van már sirjaikon, lehet-e tenni oda másodikat? — oly kérdés, mely okvetlenül fel fog merülni. A hazában kellene egy Valhalla, teli ama korszak nevezetességeinek képeivel és szobraival; — csakhogy ily terv megtestesítésére Magyarország most még — fájdalom — szegény. Reméljük, hogy nem marad ily szegény, s ha kissé meggazdagodik, akkor sem fogja felejtteni halás tartozásait, mint az emberek szokták többnyire, ha nagyurakká lesznek.

* (Deák Ferenczet) Bécs diszpolgárává szándékoznak megválasztani. A községtanácsban Vaugoin tett is már erre vonatkozó indítványt sürgetvén, hogy ez ügy rögtön döntessék el az ülésben; a többség azonban az erre vonatkozó indítványt előbb a bizottmányhoz tétette át véleményadás végett.

* (Kossuth hazaérkezett nővérénél,) Ruttkayné asszonyságnál budai polgárok és volt-honvédtisztek (mintegy 25-en) tisztelkedtek, és meleg szavakkal üdvözlék a honába visszatértet. A beszédben, melyet Adami volt-honvédtisz tartott, meg volt említve: vajha Kossuth Lajos is mielőbb visszatérne. Ruttkayné asszony meghatva köszönte meg e tisztelgést, s meghívta a jelenlevőket szerény lakásába, hol nyájasan váltott szót velök. „Kicsiny lakás — ugymond — de azért sok jó magyar elfér benne.“ A tisztelgők mély hódolattal hagyták el Ruttkayné asszonyságot.

* (Czintula Jánosné) szül. Császár Eleonóra asszony 100 frtos urbéri kötvényt küldött a honvédalapra.

* (A pesti jótékony nőegylet) f. hó 7-dikétől aug. végeig — nyolcz hétre — 449 szegény számára 2243 frt kiosztását utalványozta. Az egylet kötő-intézetében 18 szegény talál jelenleg is foglalkozást és keresetet.

* (Egy indítványt) olvasunk a „P. N.“-ban, mely indítvány bizonyára viszhangra fog találni. Gr. Batthyány Lajos hamvainak ünnepélyes és a nemzethez illő eltakarittatásáról szól, melyet eddig nem lehetett teljesíteni. A hazafiság ez áldozatának tetemei a pesti sz.-ferencziek kriptájában pihennek.

* (Gróf Festetich) miniszter 13 butordarabot és 1033 tárgyból álló állattani és állatgyógyászati gyűjteményt ajándékozott a keszthelyi gazdasági intézetnek. Lónyay miniszter pedig a debreczeni intézetnek adott 1363 darabból álló hasonló tárgy gyűjteményt.

* (A képzőműv. társulat) 1866-ik albuma megjelent. Két kép van benne. Egyik „Zrinyi a költő halálát” ábrázolja, a rengeteg erdő gyönyörű rajzával, saját festvénye után rajzolta Keleti Gusztáv; a másik: „a balatoni halász.” Benczur Gyula olajfestvénye után rézbe karcolta Marasztóni. Pompás két nagy kép, méltó a társulathoz. A második kép szövegével Csapó Vilmos magyarító költeménye szolgál. Mellékelve van Benczur Gy. életrajza is Keletitől.

* (Egyenlőségi kör) van alakulóban. Legalább számos polgár rang- és valláskülönbőség nélkül értekezést tartott e végett Szentkirályi elnöklete alatt. E kör a fővárosi polgárok politikai képzőiskolája lenne.

* (A honvédalap) örvendetesen nő. Mosony-megye kötvényekben s értékpapirokban 10,000 frtot adott, a n.-váradai kath. püspök 1000 ftot, gr. Somsich Imre 500 frtot, az aradi takarékpénztár 2000 frtot, stb.

* (Schrecker) fényképész Deák Ferencz, gr. Andrássy Gyula és a primás arczképét megküldé Ő Felségének, ki ezért köszönetét a hatóságok útján írásban adatta tudtul.

* (Pestvárosa) 200 frttal lépett az írói segélyegylet alapító tagjai közé.

* (Gr. Zichy Edmund.) mint a világtárlaton az osztrák bizottság elnöke, a becsületrend nagy keresztjét kapta. Ugyanő közelebb keresztapa volt egy keresztelésen, hol az atya izraelita és csak az anya katolika. Az atya neve Landauer, bécsi származású tőkepenzes. A keresztanya Metternich hercegné volt.

* (Az Eszterházy-képtárt) csakugyan „el kell adnia” a hercegi családnak. Ezt írja a „P. N.” felszólítva a kormányt, hogy gyorsan szerezze meg a nemzetnek. „Ha tekintetbe vesszük — ugymond — hogy idegen vevő már is ajánkozott, ugy valóban ki kell mondanunk, hogy minden perc oly veszteséget szülhet, minőt soha, századok multával sem kárpótolhatunk.”

* (Gróf Szapáry Antal) Pest város tanácsához egy iratot intézett, mely szerint a királydombot a város birtokába bocsátják. Mindenesetre érdekes történeti emlék, de a lánczhid-tér közepét mégis jobban díszítené Széchenyi emlékszóbra.

* (A hitelintézeti sersjegyek) f. hó 1-jén történt húzásánál 40,000 frtot egy Grammatila nevű szegény asszony nyert, ki csak nem rég vándorolt ide Pestre, és házalással kereste a kenyeret maga és hat gyermeke számára. Éji lámpákat árulgatott.

* (A belügyminisztérium) 1000 ftot küldött jégeső és árvíz által károsult árvamegyei lakosoknak.

* (Az állatkert) nagyban gyarapodik. Kapott többi közt két ausztráliai új kazuárt, melyeket a teveházba tesznek, valamint a schönbrunni giraffe-ot is. Xántus igazgató szintén sok vízi madárral fog visszatérni. Figyelmessy amerikai konzul is utnak indítá dél-amerikai állatküldeményét, mely már m. hó 18-dikán Londonban volt. Van köztük egy tigris, két boa constrictor, hét majom stb.

* (Artézi kut a városligetben.) Pestváros egy bizottsága Rottenbiller elnöklete alatt artézi kut ásátását határozta el a városligeti rondó közepén. A kut 12 hüvely szélesre és valami 205 öl mélyre menne, és napjában 320,000 köbláb vizet adna. Költségvetése körülbelül 50,000 forint. A kut vizét a tó betöltetésére alkalmaznák.

* (Pest és Buda közt) vita támadt a fölött, hogy a Margit-sziget voltaképen melyikhez tartozik. Buda ódon okmányokkal bizonyítá be, hogy az övé. Véleményünk szerint legjobb lesz, ha ugy rendezik be, hogy benne Buda és Pest egyformán gyönyörködhessek.

* (A városház honvéd-segélyző bizottmányai közt) van egy, mely művészeti és látványos uton fog törekedni arra, hogy a honvédalap minél több jövedelemhez jusson. Tervben van egy nagy népünnep is, melyhez kívánatos lenne Molnár Györgyöt nyerni meg diszitóul és rendezőül. Ő kevés pénzzel sokat és érdekest tud előállítani. Szóban van egy nagy hangverseny is, melyhez a legkitünőbb műkedvelőket kellene megnyerni, például Ambrózy Mária bárónét, gr. Nákóné-Gyertyánffy urhölgyet, e kitünő zongorajátzónt stb, mert a színházi erők közreműködése nem bír elég vonzerővel, miután azokat majdnem naponként lehet látni a színpadon is. Ily műkedvelői hangverseny azonban csak késő őszszel lenne létesíthető.

* (Egy budai német-ajku nő) végrendeletileg 200 frtot hagyományozott a budai népszínháznak.

* (Felszólalás egy élőhalott érdekében.) Biharból következő felszólalást vesz a „Hon”: „Van hazánkknak egy nagy élő halottja, ki a régebbi időben, midőn még a szabadság első gyökerei fogamzani kezdének, Kossuthnak fellépése korában ennek valódi vetélytársa volt. Ezen egyén a szerencsétlen Lovassy László, kinek szenvedéseit, történetét mindenki ismeri; ő a szabadságnak mátyrja; — többet vesztett életénél, legdrágább kincsét, kitünő elméjét, mely részéről a jövőben nagy szerep betöltésére jogosított fel mindenkit. Az 1848-ki kormány évi segélyt rendelt helyzete könnyítésére; azonban jelenleg még eddig sorsára nézve intézkedés nem történt. Miután ő köztünk elhagyatott állapotban él; miután jól ismerjük, hogy soha mint kérvényező helyzete javítása szempontjából fel nem lépend; honfiai és emberbaráti kötelességünket véljük teljesíteni, midőn őt magas kormányunk figyelmébe ajánljuk.”

* (Az 1848—9-iki erdélyi magyar főhadparancsnokság) eredeti pecsétjét egy szegény

sorsu székely atyánkfia közelebről Kővári Lászlóhoz beküldötte. A pecsétnyomó nyele mintegy 4 hüvelyknyi acél, s erre van erősítve a tulajdonképpeni pecsét, melyen Magyarország czimere felett félkörben „Erdélyi főhadparancsnokság“ felirat olvasható.

* (A hitelsorsjegyek) legújabb huzásánál a főnyereményt, 250,000 frt., egy prágai kereskedő fia, Sacher Frigyes nyerte el, a ki jelenleg a cs. kir. pólai hajógyár munkása.

* (A császár hamisított kézírata.) Bécsben egy furcsa eset adta magát elő. Egy Pelka nevezetű egyén a császár sajátkezűleg írt ajánlólevelével mutatta be magát a dohánytőzsde központi igazgatóságánál, és alkalmazást kért. Az igazoló nem merte hinni, hogy a legmagasabb kézírattal komédiát merjen valaki üzni s az ajánlott egyént titkárrá nevezte ki. Pelka urnak azonban volt annyi bátorsága, hogy nem dolgozott semmit, az igazgató pedig birt annyi gyávasággal, hogy ezért nem merte a császár pártfogoltját meginteni. Történt, hogy egy pénzügyi tanácsosi állomás jött üresedésbe. Ekkor a pénzügyminiszter egy kamarás kereste föl, valódi udvari gálában, s felszólította őt, hogy Pelka urat ő Felsője őhajtása szerint a tanácsosi állásra nevezze ki. A pénzügyminiszter nagy zavarba jött, mert a tőzsde igazgatója kijelentette: hogy Pelka ur se nem tesz, se nem tud semmit. A császár ajánlata azonban fontos volt. Mit tehetett mást a miniszter, mint felkereste Pelka urat, hogy ez állás helyett neki mást ajánljon. S mi történt? Pelka és a kamarás ugyanazon egy személy volt. — A domínust elfogták és keresetet indítottak ellene.

Vidéki posta.

△ (A váci választók) elhatázzák, hogy a visszalépő b. Podmaniczky Ármin helyére Kossuth Lajost választják meg, előbb azonban távirat útján kérdezik meg, hajlandó-e elfogadni a képviselőséget?

△ (A debreczeni csata emlékét) Debreczenben nagy gyászünnepélylyel szándékoznak aug. 1-én megülni. Ekkor leplezik le Marsalkó sebzett oroszlányát az emlékkertben. A nagyceserén levő honvédsirra is állitnak emléket, aláírás útján.

△ (Szogyényi) fehérmegyei főispány, midőn csoori kastélyában nevenapját tartotta, 1200 frtnál többet gyűjtött a honvédalapra.

△ (Szinyér-Váralján) a templom javításakor kilencz csontvázat találtak egymásmellett, s rajtuk sok ékszert, arany paszomántot, talizmánokat, gyűrűket, melyek régészeti értékkel bírnak.

△ (Pozsonyban) m. hó 26-dikán avatták föl a főreáltanodai ifjuság új zászlóját. Gr. Pálffy Istvánné, született Desseffy Matild grófnő tartott az ifjakhoz egy lelkesítő beszédet, intve őket, hogy műveljék a tudományt a haza javára. Végzavai ezek voltak: „Engedjék, hogy én kiált-

sam e zászló alatt legelőször e minden magyar szivéből eredő szókat: éljen a haza, éljen a király!“

△ (Esztergamban) e hó 1-sején szentelték föl a honvédek hamvai fölé emelt új keresztet, nagy számu közönség jelenlétében. A beszédet Hatala, pesti egyetemi hittanár és volt honvéd főhadnagy tartá. Rényi Rezső volt-vörössipkás is tartott egy gyászbeszédet.

△ (A várkonyi inségesek) nevében Szodorai Elek úr köszönetet mond a gazdasszonyok egyletének s egyes adakozóknak a számukra küldött 1300 frt. 96 kr. adományért.

△ (A b.füredi vendégek) száma gyorsan növekedik. Az utolsó napokban egyszerre nagyon megsaporodott. Jelenleg több a 800-nál. A vendégek meg vannak lepve a sok czélszerű változtatás által. Tisztelet érte az új apátnak és Écsy igazgatónak.

△ (Az aradi országos dalárünnepély) alkalmával nagy hangversenyt is rendeznek pesti művészek közreműködésével. Ugyanakkor fogják felszentelni az aradi dalárda zászlóját, mely a lelkes b. Atzél Péter ajándoka.

△ (Széphalomról) szomorun szól a hír, hogy Kazinczy Ferencz egykori lakása pusztá omladék lett. Mi lón a Kazinczy-ünnepek lángjából és áldozatkészségéből!

△ (Egy haramia-banda) 20 tagból álló személyzettel — Naszódvidéken nem kis ijesztgetője volt a lakosoknak. Az üldözökre küldött csendőrökkel és vadászokkal formaliter megütköztek. Egy lelövetett, 11 elfogatott közülök.

△ (A nagyváradi „püspökfürdő“) oly tele van, hogy még „koronázási“ áron sem kapni ott szobát. E látogatottságot csak a források elismert gyógyhatásának lehet tulajdonítani és nem a kényelemnek, melyet ott hiába keresünk, mert minden az izléstelenség és döcögősség régi éveiből származik még, s nincs semmi, mi hivatva volna a fürdői életet kellemessé tenni, — a tartalomra nézve nevetséges, ortográfia és magyar nyelvre nézve hibás „fürdői rendszabályoktól“ kezdve, a méregdrága ételekig. (Egy adag kenyér 4 krajczár!) Mennyit áldoznának máshol — írja levelezőnk — ily fürdőre, hogy a hasznossal a kellemes is össze legyen kötve! Nálunk azonban oly türelmes és kevés-igényű a közönség, hogy drága pénzért ezt is szépen megköszöni.

△ (A nagyváradi-kolozsvári vasut) építését, — mint halljuk, — mindjárt aratás után megkezdik, s az első kapavágást maga gr. Mikó Imre fogja megtenni.

△ (Székesfehérvárról) dr. Schaller figyelmeztetést közöl, mely szerint ő az 1865-diki pozsonyi nagy-gyűlésen 1000 db aranyat ajánlott egy pályaműre, mely a himlőoltás hasznosságát lenne bizonyítandó, mely hasznosságban a pályakitűző kételkedik. Fölhívja a himlőoltást pártoló hazai szakéroket, hogy e kérdésre pályázni sziveskedjenek, mert az oltás hasznos voltára kedvezőtlen jelenség lenne, ha az 1000 darab aranyra

egész Európából, a rimaszombati gyűlésen sem jelentkeznék pályázó.

△ (A Bodrog-közről) az árviz pusztításairól irnak. Nagy-Mihály környékén fél-falukat sodort el a víz. Híd nem maradt sehol. A földeken tömérdek a kár, s mint egy levelező keserűn jegyzi meg: az Ur megmutatta, hogy tud adni dus termést, de azt egy nap alatt vissza is tudja venni.

△ (A gödöllői kastélyt) gyorsan kell át-alkítani, hogy augusztus végével lakható legyen. 160,000 frtot szántak az ujittatási munkálatokra, de azt már rég elhasználták, s még jelentékeny összegre lesz szükség, míg teljesen kész leend.

△ (König János) domonyi földbirtokos és nyugalmazott pénzügyi fogalmazó, 245 frtnyi évi nyugdíját e hó elejétől fogva holta napjáig a honvédelap javára ajánlotta föl.

△ (Szabadka város közgyűlése) a honvédelapra 10 ezer forintot szavazott meg. Nem hagyhatjuk említetlenül azon dicséretes testvéries szellemet, mely a tárgyalások folyama alatt az egész gyűlést átlengé.

△ (A szepesmegyei honvédegylet) e hó 3-dikán tartott ülésében elhatározták, hogy a branyicskói diadal örök emlékezetéül nagy emléket állítsanak a Branyicskó tetejére.

△ (Az Ung vize) annyira kiáradt, hogy ily áradására a legöregebb emberek sem emlékeznek. Igen sok kárt tett már is; két embert a víz el is sodort.

△ (Zágrábból irják), hogy a rudei plébános, valami Tandarics, azt papolta hiveinek, hogy a kik az egyesülést ohajtják Magyarországgal, a robotot szándékoznak visszahozni. A pap ellen bünyfenyítő vizsgálatot indítottak.

△ (Aradon) 1522 frt 66 kr. gyűlt be az aradi vértanuk szobrára. Szoborbizottmány is alakult Atzél Péter elnöklété alatt. A tervezet-készítésnél Aradi Zsigmond odavaló születésű szobrászt figyelembe fogják venni.

△ (A zempléni és ungi árvizről) mindig szomorubb hírek érkeznek. Többi közt Ujhelyen 2 leány, Bánócson egy férfi, Koskócson három gyermek esett áldozatul.

△ (Máramarosban) a hazatérő Várady Gábort ünnepélyesen üdvözlék. Bizalmi nyilatkozatot adtak át neki és ajándékokat, köztük egy ritka szép medvebőrt.

△ (Alsó-Magyarországból) kellemetlen hírek érkeznek. Lugoson is vannak már proklamációk, melyek a románokat fölkelésre hívják fel a magyarok és németek ellen. Horvátországban fegyvereket találtak s foly az izgatás. A katonaságot ennél fogva folyvást szaporítják.

A nagyvilágból.

‡ (Miksa császár balsorsa) képezi a fő-tárgyat minden nemzet hírlapiródmában. — Tény, hogy titkos törvényszék ítélte halálra s az ítélet titokban tartatik. Az is igaz, hogy Lopez

ezredes árulta el pénzért. Az a Lopez, a kit a császár barátságára méltatott s mindenféle kegygyel halmozott el. A császárnak és elfogott tisztjeinek első éjjel egy kolostor kemény padlózatán kellett hálnoik s alig kaptak valamit enni. Salm hercegnő bámulatos bátorsággal járt-kelt a foglyok megmentése végett. Noha békekezéslő volt nála, kétszer is rá lőttek. Mivel pénzt is osztott ki az osztrák foglyok közt, két napra őt is elzárták. De majd utlevelet adtak neki, s ezt arra használta, hogy csupán egy mexikói szobaleány kíséretében Juarezhez ment. Irják, hogy mikor Miksa császár hallá Salm hercegné fáradozásait, elérzékenyülve könyezett. Őt nem legyőzték, hanem megcsalták. Aludtak mialatt Lopez elkövette a vár áruló átadását, s midőn fölébredtek, akkor vevék észre Salm herceggel együtt, hogy az ellenség kezébe kerültek. Mondják ugyan, hogy egy más ponton még védelmezték magukat, de itt már hasztalan volt az ellenállás. — A kivégeztetést főkép Escobedo sürgeté. „Hadd lássák — ugymond — a yankée-k, hogy nem sokat adunk kérésükre.“ Az elfogott magyar huszárokat s idegen katonákat a város különböző részén végezték ki. A benszülött császári katonákat pedig besorozták a köztársasági hadseregbe. A császárné ezredét kivetköztették igen csinos ruhájából s rájuk adták a szabadelvűek kopott egyenruháit. Megerősítik azt a hirt is, hogy Juarez nem akarja kiadni a holttestet, de annak kiadatásáért a nagyhatalmak bizonyosan közbevetik magukat. Miksa császár csak 35 éves volt. 1832. júl. 6-kán született. A tengerészetet tanulta, melyhez nagy kedve volt. 1850-től kezdve hosszú utazást tett a földközi tenger partjain levő országokban. 1854-ben tengerészeti főparancsnok lett, s keletre megint nagy utazást tett. Majd a szárazföldet utazta be s 1857. júl. 25-kén Brüsszelben nőül vette Sarolta belga hercegnőt. Vele is nagy utazást tett egész Braziliáig, s leírta azt négy kötetben, szabadelvű észrevételekkel. 1857-ben lomb.-velencei kormányzó lett, s az olaszok szerették, a mint csak szerethettek akkor egy osztrák herceget. Roppant fényesen élt Milanóban, s magánjövödelmének nagy részét elkölté. Miramarei kastélya mutatja, hogy mennyire szerette a pompát és szépművészetet. Magyarul jól tudott s mindig szerette a magyarokat. Környezetében sok magyarnak adott főtisztséget. Vett magyar könyveket, s mint császár is nagy összegeket küldött a magyar akademiának s rendjeleket b. Eöt-vösnek, Vámbérynek stb. A Schmerling-rendszernek nyílt ellensége volt s beszélték, hogy azért ment volna Mexikóba, mert az itthoni állapotokat nem szerette. Akármiért ment, ez hiba volt tőle, de sajnos, hogy e hibának ily szomorú következménye lett.

‡ (Zsófia főherceg asszony) — kit egykor a történelem is emlegetni fog, mint oly nőt, ki nagy befolyást gyakorolt Ausztria válságos történeteire, — közzájön forgó hir szerint: a leg-szomorubb állapotban szenved. Egy brünni lap

így ír róla: „Zsófia főhercegnőről, ki most Salzburgban időzik, jól értesült körökben a legkomorabb hírek keringnek. Miksa fiának borzasztó halála oly megrázó benyomást tett rá, melynek a leggyötrelmesebb következményei lehetnek. Noha a császár és király ő felsége a lehető legnagyobb vigyázattal s előkészítéssel tudatá vellee gyászhirot, mégis e hír alig sejtett hatalommal sujtotta le. Ez órától fogva kedélyállapota folyvást a legizgatóbb. Csak nagy gyöttrődéssel tud mozogni; se nem eszik, se nem iszik, s éjjel-nappal meghajolva, álmatlanul tépelődik a legnyugtalanítóbb fantazirozásokkal. S nem egyedül a szerencsétlen Miksa császár sorsa az, melylyel tépelődik, hanem egy más oly gondolat is, melyet nem kívánnak nyilvánosságra hozni. A legkitünőbb orvosok hivattak egészségi állapotára fölött tanácskozásra; de ha hamarjában nem fordul elő valami jótékony válság, akkor félni lehet a legroszabtból, a mi érheti.“ — Hasonlóképen ír a gráci „Tagespost“ is.

‡ (Eugénia) császárné e napokban rendkívüli időben akarta meglátogatni a világtárlatot, de a főbejárónál, a jeni hidnál, nem bocsátották be az örök, kiknek szoros utasításuk volt: senkit sem engedni be. Hiába mondta meg a császárné, hogy ő kicsoda, vissza kellett térnie. Ekkor aztán meghagyták a felügyelőknél, hogy a császárnét, hercegeket és hercegnőket mindig be lehet bocsátani. Jó később — szintén rendkívüli időben — egy fényes fogat, benne egy fiatal hölgy. Mondják az örök, hogy csak a császárnét és hercegnőket lehet bebocsátani. „Én a gerolsteini hercegné vagyok“ — mondá a kocsiban ülő hölgy, s a kocsit átrobogott a hidon. Nem ült benne pedig senki más, mint Schneider kisasszony, a párisiak Gallmayerje, ki Offenbach legujabb operettejében, a „Gerolsteini hercegnő“-ben a czimszerepet szokta énekelni és játszani.

‡ (A rohicsi fürdő) nagyon élénk, jelenleg is már 500 vendége van, s naponkint többen érkeznek. E stájer fürdő forrásai körül hajdanában nem egyszer jelent meg a költő Zrinyi Miklós, s most is sok a magyar vendég, kivált Zalából és Pécsből, kik ide is elvitték egyik nemzeti sajátosságunkat, a — politizálást. A königgrätzi csata évfordulati napja ott találta Benedek tábornagyot is, kiről most egy éve ép oly sokat beszéltek, mint a mily mélyen hallgatnak most róla. Nejevel együtt mulat ott. A fürdő kellemes fekvésű, jó karban van, 12 urodalmi laképülettel és 375 kisebb-nagyobb szobával. Van ezenkívül 3 magánépület 72 szobával. Körülbelül ezer vendégnek van helye, s gyakran megtörténik, hogy minden zug annyira el van foglalva, miszerint sokan visszatérni kénytelenek. Két vendéglő és négy kisebb étkező hely áll a vendégek rendelkezésére. Forrásvizét évenkint 630—640 ezer kisebb-nagyobb palaczkokban szállítják szét s árulják a kereskedésekben. Rohics hegyek közt fekszik, és a fürdő-vendégek gyakran tesznek a vadregényes helyekre kirándulásokat, kivált a 2795 lábnyi

magas Dónát-hegyre, honnan nagyszerű kilátás nyílik. A vidék egyike a legtermékenyebbeknek. A szántóföldeken most már nemcsak bevégezték az aratást, hanem másodszer is vetettek. A fürdőt évenkint 2000—2400 vendég látogatja, és 60 ezer frt. tiszta jövedelmet hoz a stájer rendeknek, kiknek a fürdő tulajdona.

‡ (Ponsard,) a híresfrancia színmű-költő, a „Lucretia“ és „Galilei“ szerzője, e napokban hosszabb betegség után Párisban meghalt. Több év előtt nemzeti színpadunkon is nagy sikerrel adták tőle a „Pénc és becsület“ című drámát.

‡ (Dumas a pó) nagyon unja magát, s Amerikába készül. Ullmannal, a Patti-féle hangversenyek rendezőjével akarja meglátogatni az Egyesült-Államok főbb városait, hol aztán felolvasásokat tart. Busás anyagi eredményt és jó fogadtatást vár.

‡ (Divatkiállítás.) Párisban több legelső divatterem tulajdonosa azzal a tervvel foglalkozik, hogy a téli idény alatt divatkiállítást rendeznek, s még most megteszik a lépéseket, hogy a vilákiállítás divatcikkei is ott maradhassanak. E kiállításban minden lesz, a mi a divat körébe tartozik, s egyszersmind össze lesz kötve népviseleti kiállítással is. A különböző népek jellege szerint készített viaszalakokat öltöztetnek fel, szokásos öltönyeikben. Remélik, hogy ezáltal jó szolgálatot tesznek az álarczos bálok részvevőinek, megmentvén őket a gondolkozástól, hogy miként öltözzenek álczába. A farsangi divatot is itt mutatják be, felöltöztetett alakokon. A csarnoknak lesz több osztálya, melyben báli, estélyi, színházi, hangversenyi, reggeli, déli, esteli stb. öltözetű alakokat lehet majd látni. A legujabb szövétű s szabású öltözékekben lesznek, s mindenki meggyőződhetik, mily szövet vagy szabás illik legjobban a stéhoz, estélyre, bála, stb. A férfi-divat is képviselve leend.

‡ (A török szultán) Párisban nagy fényvel fogadták. A nép is rokonszenvvel fogadta, midőn a császári palotába kocsizott. Mondják, hogy másnap már számos nő küldte meg arczképét. A szultán különben egész törökösön él, s a Nilus vizéből hozott vízzel mosdik. Termében egy sátor van, melyből számos nyíláson átlátja vendégeit s beszélget velök, mert a nagy-urat rendesen nem szabad látni. A francia császár által tervezett ünnepélyek és lakomák elmaradtak, mert ezeknek a lakomáknak meg volna Banquo szelleme, — Miksa császár. A szultán látogatása valóban történeti esemény, mert Páris az első keresztény város, melyet török szultán meglátogatott. Ez, egy lap szerint: kelet kibékülése nyugattal.

‡ (Számvald hazánkfia,) az Egyesült-Államok hadseregében dandárnok, utóbb japáni consul, Japánból hivatalos küldetésben Amerikába utazván, a tavaszi viharok alkalmával, mint most már kétségtelenné van téve, a tengerben lelte sirját, miután a hajó, melyen utazott, elsüllyedt. Tevékeny életet élt, s az E.-Államoknak hasznos szolgálatokat tett, úgy a hadseregben,

mint szintén a Japánnal kötendő kereskedelmi viszonyok érdekében.

‡ (Károly, moldva fejedelem) a napokban Jassyban járván, az utcákon mindenfelől e kiáltást hallhatá: „Éhen halunk!“ — „Köszönöm!“ felelé az oláh nyelvet nem értő, és e kiáltozást örömmilyvánításnak gondoló fejedelem. Furcsa kis apropos.

‡ (A wiesbadeni fürdőben) általános figyelem tárgya egy szerezsen vendég, ki az Egyesült-Államok polgára, és pedig, mint látszik, vagyonos polgára. Elegánsan jár, rendszeren szürke ruhában s magas kalapban, s gavallérosan fizet. Kiséretében csak egyetlen eb van. Sem németül, sem francziául nem beszél. Ez az oka, hogy visszavonul a társaságoktól, bár mindenütt ott van, hol a fürdővendégek pénzt szoktak költeni. New-Yorkból való és gyárbírtokos.

‡ (London egyik része) e hó 12-én egészen kivetkőzött szokott jellegéből. Az az utvonalt volt ez, melyen a szultánt várták. A mozgó tömegek helyett sokkal nagyobb álló tömegek lepték el az utcákat. De e kereskedelmi világváros nem tűrhette, hogy egyik ere meg legyen zsibbasztva, habár csak egy délelőtt is, s minthogy a közlekedés lehetlen volt, a kereskedést azon idő alatt hirdetésmények által képviselteté. Hirdetésményes póznákat lehetett látni mindenfelé mint megannyi zászlót. Bátran ez üzleti város zászlóinak lehet nevezni. Az utvonalt egész a Buckingham-palotáig el volt lepeve reggeli 4 órától 11 óráig. A házak közül sokat virágfüzerekkel és szőnyegekkel díszítettek; a félhold is sok helyen ragyogott, s félholdas török zászlókban sem volt hiány. Az ablakokban és erkélyeken szép hölgyeket lehetett látni, könnyű reggeli öltözetekben. Az indóháznál a walesi herczeg várta a szultánt, a lordmajor és több előkelőség kíséretében. Az ünnepélyes elfogadás rendezői az által is kitüntették figyelmüket, hogy az indóház csarnokában igen sok szép hölgynek adtak helyet, kiknek kendőlobogtatását a 10 óra körül megérkezett szultán barátságosan fogadta. Az indóház nagy fényvel volt díszítve, s a szultán bizonyára meg van elégedve a barátságos fogadással, melyet Londonban talált.

Egy veleg.

(μ β.) **Nők jutalomdíja.** A „Punch“ nevű angol lap a ritka érdemű nők jutalomdíjazásáról emlékszik, mi egykor csakugyan meg is történt. Többek közt jutalmat nyertek: *Brittles* asszony, ki férjének husz év alatt soha rosz sültet és kenyeret nem adott; ezen érdeméért ezüst theacsészét kapott. *Fortypower* asszony azért, mert férjétől annak távoztakor soha nem kérdezte: mikor jó haza, soha nem mondta hogy ő addig le nem fekszik, várni fogja s még kevésbbé: hogy érte menend, ezüst tejszedő kanalat. *Rummum* asszony azért kapott jutalmat, mert soha sem vonakodott férjével kísértálni, azért, mert nem volt divatos ruhája. A

legelső díjt azonban *Mirabel* asszony nyerte. E jeles nő tizenhét év óta van férjnél és férjétől ez idő alatt soha pénzt nem kért.

— **Gadameszi nők.** Gadameszben — a Sahara-sivatag egyik gyepszigetén — mint Richardson „Travels in the Great Sahara“ czimű munkájában elbeszéli, a fehérebb vagy általában az előkelőbbek soha nem mennek ki az utcára, sőt még a ház körüli kertbe sem. A házaknak lapos fedele örökös sétat helyök s egész világuk két vagy három szobájokban áll. Nézhetik a palmafákat s azokon túl a végtelen pusztát, ez minden kilátásuk. Nekem, mint orvosnak, — írja a közlő — alkalmam volt néhányat férje társaságában szobájában meglátogatni. Szép nem igen volt köztök egy sem, de általában kedves modoruk és csinos természetiek voltak, mind barna, nagy — ha nem is szép — fekete szemekkel. Magaviseletök udvarias s a keresztények iránt igen barátságos. Sokan elszigeteltségük daczára is kitünő ész, tanusítottak s szorgalmas házinőknek látszottak. Sok férj nem tarthatná fel családját, ha neje szorgalmasan nem dolgoznék. Legtöbben gyapju-szöveteket készítenek családjuk számára s eladás végett is. A leánygyermek tudományos neveltetése néhány ima, a korán és Sunna (szó hagyomány), kivonatainak s legendáinak könnyvélküli megtanulásában áll. A nők büszkéek tudományukra s férjeik rendszeren ezen szavakkal dicsérik őket: „Csak itt nálunk ily jól neveltek a nők“ (!). Korán reggel és késő este elmehetnek a mecszetbe s ott a férfakkal együtt imáznak. Idegeneknek s különösen keresztényeknek Gadameszben nők után tudakozódní tiltva van s még inkább azokat láthatni s velök találkozni, — kivételt egyedül az orvosok, gyógyszerészek képeznek.

— **A ki vesz, annak lesz!** Lóbauban egy könyvecske jelent meg ily czimvel: „Egyetlen és legbiztosabb, mód a leányokat és asszonyokat hűségessé tenni.“ Ára 18 krajczár. A, különben neveltséges tartalmu könyvnek legalább ajánló részét közöljük kuriózum gyanánt. „A ki vesz, annak lesz! — kezdi a kiadó. — A leányokat s asszonyokat hűségessé tevő mesterség oly nagy mesterség, hogy azt egy millióval sem lehet eléggé megfizetni; itt 18 krajczárért árulatik; azért jöjtek férfiak s vegyétek. Ugy-e gondolkoztatok már arról, miért lesznek hűtelenek az asszonyok? Azt hiszitek, ingatagságból, könnyű elvből vagy változatosságból, kedvéért? — Csalatkoztok. Hiuságból, csupa hiuságból teszik ők azt s mert jobban tetszik nekik mást szeretni, mint azt, ki igazán, bensőleg hódol nekik. Mert hogyan is történhetnék másként, hogy a jelentéktelen, haszontalan férfiak, vén csapodárok oly sok szerencsével járjanak a nők körül? Az olyan nőnek már, ki férjén vagy igaz hódolóján kívül mást szeret, — sőt talán a férfiak legrutabbikát, valami semmiházit, a társaságnak egy gyalázatát, rosz jelleműt, — ki még a 60 éven felül is udvarlásokat, hódolatokat fogad el s csapodárkodik a szerelemmel (!): az olyan nőnek betegnek, igen betegnek kell lennie. Ezen

betegség ellen egyedül csak e könyvben található rendelvények (receptek) használnak. Vegyétek, vegyétek meg hát e könyvet! Rajtatok, becsületes férfiak, igazán szerető ifjak segítve leend, még pedig csekély pénzért. Könyvünk árát csak 18 krajczárra tettük. Ennél többet nem ér a hűtelen aszszony.“

— **A házasság.** Frick Ida egy nagy érzekapunak nevezi a házasságot, csak midőn megnyitottatott az, látja a belépő hova megy. Míg meg nem nyitottatott, mindegyik egy Eldorádót képzel magának a titokteljes kapu megett s a bezártak sokszor menekülni igyekeznek. Puchta tanár ellenben azt állítja, miszerint a bezáratástól félelem csak olyan forma, mint a gyermekeknek kéményseprőtől félelme. — A házasságot csak bizonyos rendeknek kellene megengedni. Például: az *ügyvédeknek*, mert ezek bármily soká perlekednek is, az egész dolog vége többnyire barátságos kiegyezkedés. A *költőknek*; ezek többnyire a nélkülözés takaróján rágódnak s ez oly nagy, hogy alatta egész család megférhet. A *zenészeknek*, mert azok úgy is szokták a *keresztekhez* (a hangjegyeknél). A *festészeknek*, de csak *tájfestészeknek*, ezeknél legtöbb *kilátást* található. — Vegyészeknek és szabóknak azonban soha nem kellene megengedni a házasságot, mert ezeknél az *elválasztás* legtöbbet fordul elő.

— **A szigorú takarékoság.** Franciaországban a szigorú takarékoságnak vagy inkább fővényiségnek egy ritka példája fordult elő. Egy férfi egy fiatal lánnyal elhatározott házasságát jelentette be a városi hatóságnál — mint ez Franciaországban szokásban van. Pár hét múlva a házassulandó ismét megjelent az illető hivatalnál s kinyilatkoztatta, miként előbbi szándékát megváltoztatta s más leányt vesz nőül, mire nézve az előbbi helyett az új nevet kéri beírni. A polgármester azt válaszolá, hogy a kitérülésért s új beírásért 6 frankot és 50 centimest kell fizetnie. Midőn ezt az ingatag ifju hallotta, fejét kezdte vakarni s mondá: „Már így inkább csak első jegyesem mellett maradok.“

— **Tokaji bor és vers.** Egy külföldi német lapban azon eredeti furcsaságot olvassuk, hogy gr. P. . . . ez István „valóban valódi“ tokaji borokat hirdet eladásra, üvegenként 80 krtól 1 frt. 50 krig; a vásárlók minden üveg után egy kötetnyi németre fordított verset kapnak rádásul. — Még jobb lenne, ha minden kötet után egy üveg tokajit adnának — ingyen!

— **Elmés felelet.** Egy fiatal ur megszólitott egy bérkocsist: Hallod-e, te elmés vagy, mert bérkocsis vagy s ezekről azt beszélnek, hogy minden gorombaságuk mellett is sok leleményességgel bírnak. Mondj nekem hát valami okosat. Például:

ennyit kell neked fizetnem, ha Budára viszesz s velem ott félnapig időzöl? — Annyi huszast fizet az ur, a hány nap ez évben van. — Hohó — mond az uracs — ez nem elmés, hanem szemtelen. — Nem gondolnám, — viszonzá a bérkocsis; ma december 26-ika van s így hat nap ez évben, 6 huszas pedig nem sok. — Brávó — mond az uracs — ez már jó feltalálás; így hát Sylvester napján kocsizom veled oda s akkor csak egy huszast fogok fizetni. — Akkor legjobb lesz, ha farsang utolsó napjaig vár uraságod, akkor ingyen szoktam hordozni a bolondokat.

Rejtvény.

Molnár Antoniótól.

5. 6. Az alföldön, ha jobb volna, = *ut*
A szekér jobban mozogna.
6. 2. 6. Hazánkat elszórvá lakja, = *tot*
A magyarnak jó barátja.
7. 9. 10. A nőknek nagy ékessége, = *nap*
Szép leányok büszkesége.
3. 9. 10. 6. Sok embernek kedves etke, = *mit*
Gazdasszonyok készítménye.
12. 9. 4. A madaraknak királya, = *his*
A levegőt szeli szárnya.
6. 9. 12. 3. Ős vezére a magyarnak, = *Fass*
Néhány falut most így hívják.
- 1-12. E kornak ő nagy embere, = *Flussuth*
Értte ver a nemzet szíve.

A 13-ik számban közölt rejtvény értelme: „**Barátság.**“ — Helyesen megfejték: Molnár Antonia, Liliom Izabella, B. M.

Szerkesztői üzenetek.

- *Irsára M. A.*-nak: Köszönjük, — közöljük.
— *M. B. és Sz. S.* uraknak: Köszönet a küldöttékért.
— *Beteg vagyok* . . . Forduljon orvoshoz, a vers nem gyógyítja meg.
— *Kicsiny a lány* . . . Ne küldjük hát a nagyvilágba.

☛ **Teljes-számú példányokkal jan. hó-tól fogva még szolgálhatunk.**

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. *K. Beniczky* Irmától. — A divatkép leírása. — A len. *Rusz Károlytól*. — Házi gyógyszerek. *K. Beniczky* Irmától. — Konyhaszat. — A különféle likőr-készítésről *K. Beniczky* Irmától. — **Olvasó-asztal:** Szépirodalmi levelek egy hölgyhöz. *Oeser* Keresztélytól. — Heineből. *Benedek* Aladártól. — Ugy-e, mondtam! (Novella.) *Szabó* Sándortól. — A honvéd-gyűlés. — A görög nők társadalmi helyzete és erkölcsi állapota. *Szikszy* Gusztávtól. — Egy berlini szobrász műterme. *P. L.*-tól — Egy orosz menyekző. — Színház és művészet. — Hirharang. — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Melléklet: Divatkép.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.